

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 52

Gorica - 24. decembra 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

V blaženi noči

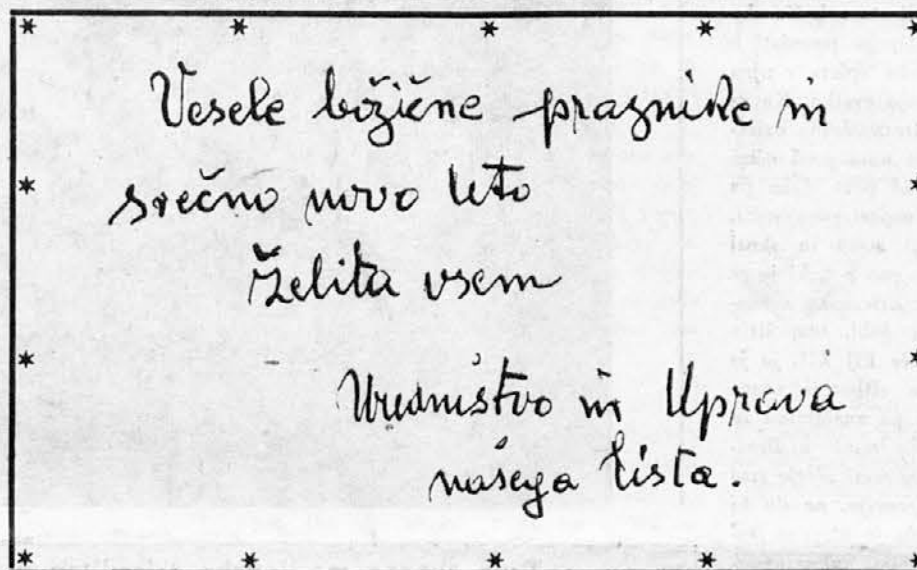
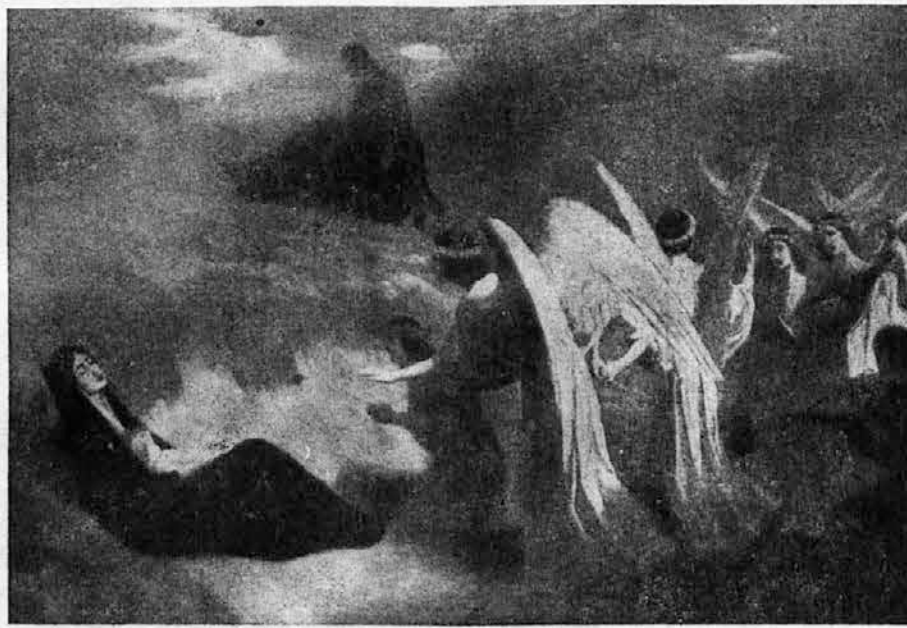
Krilatci prižigajo lučke na nebu,
z lestenci ozvezdij krasijo nebò,
v luninem svitu utrinke trosijo,
vso slavo Mesiji, ljudem mir pojò.

Glasijo zvonovi radostno novico:
Rodil se je Kristus — k nam prišel na svet,
s tem Rojstvom se nova je doba začela
in vsemu človeštvu je mrak bil odvzet.

Po svetu krščanskem pobožne množice
k polnočni Daritvi vesele hitè,
otroci doma v priskrbi molitvi
v Detece v jaslih zavzeti — strmè.

Mežika, miglja na vijoličnem nebu
zvezdà nepreglednih — draguljev nebroj,
na temnem baržunu svetilke krilatcev
odsevajo Njemu — v Soči nocoj...

Tugomir

Božična

»...ki si Devica ga na svet rodila...«
Za Sina božjega bilò ni mesta —
pred Tabo samo dolga, dolga cesta
in noč, ki Te k počitku je vabila.

A v Betlehemu Te je hlevček čakal...
V njem angeli so svetlo luč prižgali
in v jaslih s slamico mehko postlali,
da ne bi Jezušček ubogi plakal...

V plenice tam si Detece povila
in ga pobožno z Jožefom molila.
Skozi lino pa so zvezde nanj sijale.

O, tudi jaz bi predenj pokleknila
in ga za odrešenje zahvalila...
Daj, da bi duše vse ga poiskale...

Ljubka Sorli

POJDI MO VSI V BETLEHEMI

Prečudovito je, kako je Božič prevzel domišljijo človeštva. Ni ga na svetu človeka, ki bi se ne zavedal tega praznika, ki bi ga ne praznoval, pa čeprav le po svoje. Ne le katoličani, pravoslavni in protestanti, tudi Judje in oni, ki ne verjeto v Boga, ga praznujejo.

Ko pridejo božični prazniki, si voščimo srečo in si prinašamo darila. Božična drevesa in jaslice si postavljamo po domovih, o detetu Jezusu pojemo in obiskujemo jaslice po cerkvah. Otrokom Jezušček prinaša igrače in dolgo pozabljenih znancev in prijateljev se spet spominimo z drobno kartico, voščili in pozdravi.

Cemu vse to? Samo zato, ker je bil davno tega Kristus rojen v Betlehemu, ker so angeli peli to noč začudenim pastirjem in ker so trije modri od daleč prinesli svojemu kralju dragocena darila.

Vendar koliko ljudi zares veruje v to, da je nocoj Otroček res pravi Bog, odrešenik sveta in edino upanje, ki nam še ostaja? Mnogim je postal Božič le še čustvo, ne morda slabo, ne ubožno, ne prazno. Vendar pa je treba, da nas prevzame nekaj več kot le preprosto čustvo, če hočemo rešiti našo civilizacijo ali prinesiti mir našemu svetu.

Brez katoliške dogme o božji Utelesitvi bi ne bilo najpreprostejše božične pesmice, a tudi če bi bila, bi ne imela nobenega smisla. Če betlehemske Otroke ni drugačen od vseh drugih otrok, ki so kdaj prišli na svet, tedaj nam betlehemske jasli ne morejo pomeniti nič več kakor zibelka pri prvem sosedu. Če nebesa to noč niso prišla do zemlje, tedaj ni vredno peti o sveti noči, tedaj ta noč nima bdečim in pričakujočim ljudem prav nič povedati...

Kako bomo mi, ki smo prepričani, da sami verujemo v vse to, prepričali ostalo človeštvo, da je vse to resnično in da prihaja Odrešenik na svet?

Le tako, če zaživimo v duhu Be-

tlehema, le tako, če gremo preko sveta tako, kakor je hodil Kristus, samo tako, če se ne bojimo hoditi za Njim do križa. Samo tako, da bo iz naše skromnosti brati veličino, da bo naša ljubezen mogočnejša od meča, da bomo pripravljeni raje umreti, kakor pa izdati vero. Samo tako, da bodo naše duše postale svetilniki miru in kažipot drugim,

* * * * *

TUKAJ JE BESEDA MESO POSTALA...

Bilo je ob zori na dan sv. Alfonza Ligvorijškega, dne 2. avgusta letošnje poletje v Betlehemu.

Temnomodro jutrovo nebo je bilo posejano z nešteti zvezdami. Še nikoli v nobeni noči nisem videl toliko zvezd, preko katerih se je kakor tenek pajčolan razgrinjala »rim-ska cesta«. Medla lunina svetloba je odsevala od streh po prijaznem betlehemske gorič nakopičenih hiš in pred mogočno zarjo polagoma izginjala. Vse naokoli je bilo zavito v skrivnostni nočni mir, da mi je nehote vedno udarjala na ušesa angelska pesem: »Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji!«

Pravkar sem odmaševal in to lepoto betlehemske noči opazoval na terasi frančiškanskega samostana. Od polnoči naprej so namreč v votlini Rojstva Gospodovega vsak dan neprenehoma sv. maše, da je tako mogoče vsem romarjem — duhovnikom vsaj enkrat v življenju držati v rokah Jezusa na tistem mestu, kjer ga je Marija sprejela in svetu dala...

Nad vhodom v votlino stoji napis: »HIC VERBUM CARO FACTUM EST — TUKAJ JE BESEDA MESO POSTALA!«

Nekaj nepopisno svojstvenega je ta zavest, da je TUKAJ Odrešenik sveta stopil na zemljo, tukaj je hodil in učil, tukaj je delal in trpel... Besedica »tukaj« mi je tedaj stopila pred oči s tako močjo, da se mi

kako ga je mogoče doseči.

Ko bomo kakor On, ko bomo živeli kakor On, ko bomo pripravljeni umreti kakor On, šele tedaj bomo prepričali svet, da ima Betlehem svoj smisel, da je Betlehem začetek evangelija, da njegova zvezda nepokojnim dušam, borečim se množicam in vojskujočim se narodom kaže pot do miru.

* * * * *

je skoraj vrtelo v glavi. Želel sem, da bi zakričal vsemu svetu...

* * * * *

Na tej sveti zemlji so napovedovali prihod Sina božjega preroki: »Glej, Devica bo spočela in rodila Sina in njegovo ime bo Emanuel: Bog z nami.« (Izaija 7,14).

Predhodnik Janez Krstnik je priznal in ni tajil: »Nisem jaz Kristus... Sredi med vami pa stoji, katerega vi ne poznate... in jaz nisem vreden, da bi mu odvezal jermen njegovega obuvala... Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.« (Iz Evang. sv. Janeza 1, 20. 26. 27. 29.)

Apostoli so po teh poljih hodili z Njim, ko so bili v Njegovi šoli. Slednjič so ponesli Njegovo Blagovest po vsem svetu: »Po vsem svetu je šel njihov glas in do kraja zemlje njih zgovornost« (Psalm 18,5).

Cemu so apostoli in neštete množice mučenecv dali svoje življenje? Zato, ker so hoteli izpričati, da je Beseda meso postala in med nami prebivala. Sin Božji, druga Božja Oseba, se je ulovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal.

In to se je zgodilo tukaj! Tukaj je beseda meso postala! Tukaj je padlo na zemljo seme, ki je kači glavo strlo.

Praobljuba našega Odrešenika je bila namreč dana že prvemu staremu takoj po grehu v raj, ko je Bog govoril kači — zapeljivki (satanu):

»Sovraštvo bom postavil med tebe (kačo - satan) in ženo - Marijo, med svojim in njenim zaročkom: on (zarod žene, predvsem Jezus, Marijin sin) ti bo glavo strl in ti boš njegovo peto zalezovala« (1 Mojzesova knjiga 3,15).

Zato boj med satanom in izvoljenci božjimi — kristjani. »Satan hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Upirajte pa se mu močni v veri« (1 Petrovo pismo 5, 8-9).

Danes ni več kraja, kjer bi ime Kristus bilo neznano, dasi še mnogi ne verujejo vanj. Bolj žalostno je, da so mnogi podlegli zalezovanju satanovemu in se pridružili njegovim vrstam, posebno še v naših dneh. Tako se kruto uresničujejo besede sv. Janeza Evangelista v uvodu četrtega evangelija: »Bila je prava Luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, kateri pride na ta svet. Na svetu je bila, in svet je po njej nastal — in svet je ni spoznal. V svojo lastnino je prišla in njeni je niso sprejeli.«

Da, mi vsi smo božja lastnina. Vsi smo po božji podobi ustvarjeni in zato dolžni, da iščemo in najdemo Njega, ki je vse iz nič naredil. Dolžni smo, da častimo in ljubimo z vsem srcem in z vso dušo Njega, ki je ukazal: »Naj bo luč!« in bila je luč, ker je On sam Luč od vekomaj (prim. 1. Pismo Ap. Janeza 1,5).

In ta Luč — Učlovečeni Sin božji, Luč od Luči — je zažarela v betlehemiški votlini pred tisoč devetsto triinpetdesetimi leti!

Mi Evropejci smo bili srečni, da je luč odrešenja po izrednih poslanstvih božjih kmalu prisijala k nam. V Rim sta jo prinesla prvaka apostolov in jo izpričala z lastno krvjo. K nam sta jo prinesla le nekaj stoletij pozneje sv. apostola Ciril in Metod. Kdo se danes ne spominja dveh slovanskih apostolov, ki sta našim očetom oznanjala Učlovečenega Sina božjega, rabila našo materinščino za pogovor z Njim in jo za vedno povzdignila med liturgične jezike?

Na žalost pa ju zaradi tega, v čemer je njih največja zasluga, le zunaj v svetu znajo lepše in boljše

častiti kakor mi doma — nehvaležni sinovi naših dedov.

Ali ni po slovanski in posebno še slovenski zemlji od prihoda poslanecv božjih in do današnjih dni rastla bogata setev božjega Kraljestva? Prišel pa je sovražni človek in zasedel ljuljko med pšenico... Nad našimi polji in domovi je završala krvava nevihta, naša zemlja je bila bratomorno kri... In sedaj ječi pod rdečim bičem satanskega belzebuba. Nad njo pa kraljuje v božičnih dneh ledeni in mrki »dedek mrzec« s svojo razuzdano tovarišico »novoletno jelko«.

Zato naši otroci ne smejo več pripravljati jaslice. S kakšnim veseljem smo to včasih delali! Že od Miklavža sem smo izpod debele snežne odeje izkopavali zeleni mah, izrezovali pastirje in ovčice in jih razstavljali po betlehemiški poljani okrog votline, kamor smo postavili Marijo in Jožefa z Jezuščkom. Pred nami je žarela luč svete noči in toplina božje Ljubezni je navdajala naša srca.

Naj bi sedaj vsemu temu zadostil poganski »dedek mrzec«?

Naj bi podoba Brezmadežne, svetlo kot sonce, belo kot sneg in čisto kot kristal zamenjala pogansko nečisto in prešuštno »novoletno jelko«?

* * * * *

Ob tej misli sem se ves tresel. Ne vem, ali od mraza po neprespani noči ali od dušne bolečine. Po licih sem čutil toplino in na talar so zdrknile solze.

Betlehemiški zvonovi so zazvonili Avemarijo. Ura je bila pet. Sonce je kakor žareča obla polagoma tiščalo izza Judejskih hribov. Zdelo se mi je, kakor da sem se prebudil iz težkih sanj.

Stopil sem nazaj v votlino. Za trenutek sem postal pred napisom: »HIC VERBUM CARO FACTUM EST«. Nato sem zdrknil na kolena in z največjim spoštovanjem poljubil jaslice — poslednjič — v spravo za bogokletno oskrumbo praznovanja Rojstva Gospodovega v domovini...

Jeruzalemski romar

„Blesteči venec slave“

Počasi klike zasejano seme, počasi raste in se evrsti zelena bil. Doraste steblo. Nastane popje. In naenkrat se razpne cvet za cvetom, razbohoti se roža za rožo.

Tako so klike, rastle, brstele in se razbohotile rože v blestečem venecu slave, kateri, po besedah sv. očeta Pija XII., venča glavo Device Kraljice. Sredi rož so v venec vpleteni dragulji: to so njene izredne in izjemne odlike. V tem Marijinem letu, ki ga je sv. oče Pij XII. na praznik Brezmadežne s sijajno slovesnostjo pričel v rimski baziliki Marije Snežne (Santa Maria Maggiore), nam posebno dva, kakor lesketajoča se bisera blešči v oči: njeno brezmadežno spočetje in njeno zveličanje v vnebovzetju.

Verna slovenska hiša je svojim otrokom že v rani mladosti vsejala v srce ljubezen do Brezmadežne. Ako so morala naša dekleta zdoma na pot, na delo proč od domače družine, jih je slovenska mati zaupala angelu varuhu in jih izročila v varstvo Brezmadežni.

RESNICA O BREZMADEŽNI

Pobožnost do Brezmadežne je sedaj močno ukoreninjena povsod po svetu med katoličani in deloma tudi med pravoslavni, a v starih davnih časih, tam daleč v preteklosti pa ni bilo vedno takó, ker takrat ta verska resnica še ni bila tako določna, tako natanko in izrecno razglašena, kot je to storil pred sto leti papež Pij IX. Prav njemu moramo biti hvaležni za to srečo, da dandanes se naši otroci natanko vedo in poznajo to resnico, ki so jo stara stoletja le nekako slutila in čutila kakor skoz neko kopreno skrivnosti. Tako nekako kakor je cvet se zavil v popku, čeprav je ves nastavljen in njem. Ko je Pij IX. definiral, to se pravi slovesno in dokončno razglasil to dogmo, nikakor ni ustvaril nekaj čisto novega, ampak je le očitno, nedvomno in jasno povedal in določil to, kar uči sv. pismo in kar so dejansko verovala vsa krščanska stoletja. Ni učil neke nove resnice, marveč je starodavno resnico postavil v novo in jasnejšo luč. Tega se je treba natanko zavedati. Ne Cerkev ne papež ne moreta začeti novega nauka, kakor po krivici očitajo posebno protestanti, zakaj razodetje je vse v celoti od Kristusa in Sv. Duha in mu nihče ne more ne besedice dodati ne besedice odvzeti. Vsaka verska dogma mora torej biti ne samo v skladu s sv. pismom in izročilom, ne samo zasidrana v njem, marveč v celoti in njem vsebovana, zdaj bolj zdaj manj jasno. O dogmi Brezmadežne to posebej poudarja sv. oče Pij XII. v omenjeni okrožnici.

SV. PISMO PRIČA O BREZMADEŽNI

Resnica o Brezmadežni se nahaja že v sv. pismu. Kadar molimo »Zdravo Marijo« in ponavljamo besede »Gratia plena — milosti polna; blagoslovljena med ženami«, izpovedujemo z besedami sv. pisma svojo vero v Brezmadežno. Kaj pomeni »milosti polna«? Pomeni, da ni bilo trenutka, ko Marijina duša ne bi bila napolnjena z vso nadnaravno milostjo, z najlepšimi krepostmi in z darovi Sv. Duha, kot se spodobi za mater božjo. Kjer je greh, tam ni milosti. Kjer je greh, ni blagoslova z nebes, marveč prokletstvo krivde in greha. Marija pa je »najbolj blagoslovljena od Boga med vsemi ženami zemlje«, kot pravi angel Gabrijel ob oznanjenju. Ako bi le za hip bila kdaj v osebnem ali v izvirnem grehu, bi ne bila več v resnici »milosti polna« in ne »blagoslovljena« v polnem pomenu. Prvi znanitelj, prvi pridigar in blagovest-

nik o Brezmadežni je bil sam nebeški poslanec, angel Gabrijel.

Marija je bila sicer spočeta in rojena od človeških staršev prav tako kakor vsi drugi človeški otroci, toda njena duša je bila ustvarjena brez sence in brez madeža izvirnega greha in napolnjena z milostjo od prvega trenutka. Naši otroci se rode brez milosti v duši, obloženi s krivdo in kaznijo izvirnega Adamovega greha, dokler jih krst ne izmije. V krstu jih odreši zasluženje Kristusovega križa, cena njegove smrti in moč njegovega vstajenja. Marijino dušo pa je Zveličar odrešil in posvetil še preden bi bila padla v nesrečo greha. Nas je dvignil po nesrečnem padcu in nam rane zacelil, Marijo pa je obvaroval in prestregel že pred padcem. Nas je odrešil tako, da nas je očistil izvirnega madeža, Marijo pa je tako rekoč vnaprej odrešil, ko jo je zavaroval pred madežem greha in jo že prvi hip napolnil z milostjo. Zakaj Marija je bila že spočetka določena in izbrana za mater božjo: in na božji materi bi ne človeško ne božje oko ne preneslo niti najmanjše pege greha. Komaj je bila njena otroška dušica ustvarjena, že je bila po svetosti in po milosti večja in sijajnejša od duše najbolj preizkušnega trpina, svetnika, mučenca. To pomeni, da je Marija brez izvirnega greha, brezmadežna in milosti polna od prvega trenutka svojega življenja.

KRŠČAN. IZROČILO O BREZMADEŽNI

A ne le sv. pismo, tudi staro krščansko izročilo nam ve mnogo lepega povedati o Brezmadežni. Sleherna doba vpleta v njen »blesteči venec slave« svojo cvetko. Ko se dandanes po definiciji Brezmadežne oziramo nazaj v preteklost, se nam pred očmi odpira čudovit pogled: od prve dobe pa vse do danes je vedno nepretrgana steza, od prvih početkov skozi staro in skozi moderno dobo pelje sklenjena pot, ki jo je ta resnica prehodila skoz krščansko zgodovino. Čim bliže je naši dobi, tem širša in vidnejša postaja. Sv. oče Pij XII. jo je v prvem delu okrožnice »Blesteči venec slave« začrtal s kratkimi pa značilnimi in prikupnimi potezami. »Ta nauk o Brezmadežni dovolj jasno učijo sveti očetje iz časov stare Cerkve, ko pravijo, ne da bi kdo kar koli oporekal, da je blažena Devica kakor lilija med trnjem, kakor nedotaknjena zemlja, brezmadežna, venomer blagoslovljena, brez sleherne okužbe greha, nestrohljivi les, vedno bistri vir, hčerka edinka življenja in ne smrti, kakor kal milosti ne jese, prečista in v vsakem oziru prečista, sveta in daleč od sleherne gnusobe greha, krasnejša od krasote, svetjša od svetosti, edina sveta, ki mimo Boga vse druge prekaša in je celó lepša, ljubejša in svetjša kakor kerubini in serafini in vsi angelški zbori.« Po vsej pravici torej sv. Efreim, veliki pevec in bogoslovec stare sirske cerkve, pravi o Jezusu in Mariji: »Zares sta edino ti in tvoja mati popolnoma lepa v vsakem oziru. Ne v tebi, o Gospod, ne na tvoji materi ni nobenega madeža. Nekoliko po svoje, a vendar lepo in značilno pravi sv. Hipolit: »Jezus Resnik je vsem ladja zveličanja iz vesoljnega potopa greha; Marija pa je kakor tisti plemeniti in nestrohljivi les, iz katerega je iztesana naša barka zveličanja.«

Saj drugače tudi ni moglo biti, kot da je bila Marijina duša obvarovana izvirnega greha in posvečena od vsega početka: tako moramo reči, ako le nekoliko pomislimo na njeno visoko dostojanstvo božjega materinstva. Marija je bila izbrana za mater

neskončnega Boga samega: odtod sije tudi na njeno sicer človeško osebo neko neizmerno, brezmejno dostojanstvo. »Blažena Devica je Mati božja: zato je najčistejša in najsvetejša, da večje svetosti za Bogom niti misliti ne moremo« (Cornelius a Lapide). Kako bi vendar mogel njen vsemogočni Sin pustiti svojo preljubljeno mater le za hip v oblasti greha, ki je dejansko isto kot oblast hudiča? Neizmerna ljubezen do deviške matere mu ni dala, da je ne bi takoj v prvem hipu napolnil z vso milostjo do vrhunca, kar je je mogla ustvarjena človeška duša sprejeti.

BREZMADEŽNA JE VNEBOVZETA

Odkar pa je v svetem letu 1950 papež Pij XII. nezmotno razglasil tudi dogmo o

Marijinem vnebovzetju, je njen »blesteči venec slave« tem krasnejši in popolnejši. Vzvišena oseba Marije je zažarela v zlati jutranji zarji na početku zemске poti kot brezmadežna, a zagorela je znova v zlati večerni zarji kot vnebovzeta. Ta biser, njena duša in njeno telo, ni bil ustvarjen za našo zemljo. Zemlja ga je dobila samo na posodo, da si z njim pomore iz siromaščine in iz smrti do bogastva nadnaravnega življenja, a potem ga je morala takoj nemoževanega vrniti nebesom. Tam žari kot kras in ponos in slava nebes v nedopovedljivem sijaju.

Tam je brezmadežna in vnebovzeta Devica, naša dobra mati, vekomaj kraljica nebes in zemlje.

Janez Vodopivec

Prva skupna marijanska prireditev v Trstu

V nedeljo 10. januarja 1954 priredimo v Trstu prvo skupno proslavo za marijansko leto. Verski del se bo vršil v cerkvi, prosvetno-katoliški pa v Avditoriju. Glavna točka bo velika igra o Sveti Ceciliji; igro pripravlja rojanska Marijina družba. — Točen spored bomo objavili v novoletni številki.

Skrivnost božične noči v evangeliju

Tisti čas je izšlo povelje od cesarja Avgusta, naj se popiše ves svet. To prvo popisovanje se je vršilo, ko je bil Kvirinij cesarski namestnik v Siriji. In hodili so se vsi popisovati, vsak v svoje mesto. Šel je torej tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem — bil je namreč iz hiše in rodovine Davidove — da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in polo-

žila v jasli, ker zanju ni bilo prostora v prenočišču. V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim neбом in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in božja svetloba jih je obvelila in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: Ne bojte se; zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno. — In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hval-

Hodi Marija...

Hodi Marija skozi noč,
hodi od praga do praga,
trka in prosi za pomoč —
trudna skoraj omaga...

V oknih temá je,
v srečih led...
Gluh in sovražen
ji je svet...

Vrata zaprta...
Vse že spi...
Za božjo Mater
prostora ni...

Kje boš, Marija,
Dete povila?
Kam ga noč
boš položila?

O, ne ustavi
še koraka,
saj Te v poljani
hlevce čaka...

Hodi Marija skozi noč,
z Jezuškom se pogovarja...
Njena ljubezen pa jaslice
mehke, tople ustvarja...

Ljubka Šorli

lili in govorili: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.

(Lk 2, 1-14)

Zopet se nam je prismehljalo ljubko božje Detece v revnih jaslicah.

Kako hudo in ostro je to nasprotje: Naš čas je poln sovraštva in trenj; — v betlehemski štalici pa sama Ljubezen do nas se rodi.

Ta svet je tako strašno nemiren, poln hrupa in meteža; — nad betlehemskimi poljanami pa pojò angeli čudovito pesem: Na zemlji mir ljudem!

V tem ostrem nasprotju so naša srca tem bolj zahrepenela po Odršeniku vsega človeštva, in naše duše tem silneje kličejo: Bog na zemlji bivajoč!

Zato romajo v sveti božični noči neštete misli in želje, čustva in prošnje tja proti Betlehemu, — romajo od vseh strani: iz domovine in tujine, iz palač in koč, iz ječ in taborišč, s sveta in z onstran tega obzorja, iz večnosti.

Tam pri betlehemski štalici se to noč mi vsi srečamo: grešniki in pravičniki, odrasli in otroci, vsi naši dragi v domovini, v Ameriki, v Avstraliji,...

Božje Dete nas je pritegnilo nase z nevzdržno silo.

Prisluhnimo s pastirski pesmi angelov: »Mir ljudem.« Katerim? »Ki so dobre volje.«

Razumem: Le tisti ljudje imajo in uživajo globok notranji mir in lepo sončno srečo, — le tisti, ki so dobre volje, to je odločne volje, delati dobro in se slabega ogibati.

Tako voljo imejva midva, dragi prijatelj. Kar začniva to sveto božično noč, tu pri jaslicah. On, Jezusček, nama bo pomagal.

In šlo bo vedno lepše in boljše, in v najini notrini bo v vsakem primeru najslajši mir, saj Njegov ljubki nasmehek blaži vsako bolečino, trpljenje spreminja v veselje in solze v bisere.

Irenej

ZORA:

Tedijev Božič

Vsako popoldne ob štirih je v zavodu pozvonilo k razdelitvi pošte. Iz vseh učilnic so se usuli učenci in zdraveli proti poštnim nabiralnikom na koncu hodnika. Tedi je bil vedno med prvimi, pa čeravno je bil on edini v zavodu, ki nikoli ni prejemal pošte. Vsak dan z istim upanjem se je zaval v poštni nabiralnik v tretji vrsti, kjer je bilo z velikimi črkami zapisano njegovo ime, in vsak dan isto razočaranje.

Umaknil se je v kot in žalosten opazoval svoje tovariše, ki so hiteli mimo njega z žarečimi lici. Bela pisma v njihovih rokah so zanje tisti hip pomenila vse, ljubim dom in domače, prostost in lepoto zunaj v svetu, ljubezen in skrb njihovih dragih. Tedi pa ni vedel, kaj je dom, kakšna čudovita sladkost je v eni sami besedi: mama!

Ne da bi ga njegova družina popolnoma pozabila. Mesečnino so točno plačevali, druge izredne stroške tudi, ob počitnicah ga je zavod po naročilu staršev poslal na deželo, preskrbljen je bil z obleko, zvezki in knjigami, vendar pošte od doma ni

prejemal nikdar. Končno so v zavodu zvedeli za vzrok: oče in mama sta živela ločeno.

Tedijev najboljši prijatelj je bil Vilko. Prišel je iz dobre krščanske družine, in ne samo starši, tudi bratje in sestre so mu večkrat na mesec pisali. Nekeč, ko se je vračal s celim kupom pisem, je opazil, kako žalostno in poželjivo jih je gledal njegov sošolec Tedi.

»Ali hočeš z menoj, Tedi? Prečital ti bom mamino pismo!« Sam nad seboj je bil vesel, da se je na to spomnil.

Ko je čez dobro uro prišel gospod ravnatelj v njih sobo, sta se sedela na Vilkov postelji in imela pred seboj razgrnjeno pismo. Vilko mu je počasi čital stavek za stavkom in ga sproti seznanjal z življenjem svoje družine.

»Vsak večer se te še posebno spominjamo pri skupni večerni molitvi,« je med drugim pisala mama, »in tvoji bratje in sestre so zelo ponosni nate, ker si v zavodu in se dobro učiš. Upam, da jih ne boš nikoli razočaral. Ivo in Pavel sta v šoli še precej pridna, le doma ju težko krotim. Zvonko, ki je komaj letos začel hoditi v šolo, pa bi se najraje vedno igral. Vanda mi že pomaga doma, najmlajša Marica pa je danes dobila prvi zobček. Ko prideš

za božične počitnice domov, bo gotovo že hodila. Očka pospravlja še zadnje pridelke. Hvala Bogu, vsega imamo dovolj letos...«

Potem mu je Vilko na dolgo in široko pripovedoval o brateh in sestricah in o veselim življenju zunaj na veliki kmetiji.

Tedi je molče poslušal. Prijetna toplota je ovijala njegovo srce. Le od časa do časa ga je presunila tenka bolečina. Zdelo se mu je, da stoji zunaj velike hiše polne sonca in smeha in skozi okna krađe poglede v to toplo domačnost, ki nikoli ni bila in ne bo njegova...

Naslednji dan je bil »on« zopet med prvimi pri delitvi pošte. Tedi ni pazil samo na svoj nabiralnik, z isto pozornostjo se je oziral tudi Vilkovemu.

»Ali ti je mama... pet pisala?«

»Ne, sestra mi je pisala, tista več, ki se imenuje Vanda.«

Ni ga preveč zanimalo, zato se je ozrl do drugega sošolca:

»In tebi je pisala mama?«

»Da, glej, tu je njeno pismo!«

»Ali lahko grem s teboj, da mi ga prečitaš?«

»Seveda, le pridil!«

Tako se je začelo. Dečki so se kar trgali za Tedija, če so dobili mamino pismo. Nič se jim ni zdelo čudno, da Tedi

nikoli ne prejema pošte.

Tako je Tedi vedno globlje spoznaval svoje tovariše, vedno bolj se je nanje navezal, a najljubši izmed vseh mu je še vedno bil Vilko.

Gospod ravnatelj je kar ostrmel, ko je nekeč slišal, kako je nagovoril Vilka. »Vilko, ali nama je mama danes pisala?« In Vilko mu je brez obotavljanja odgovoril: »Da, pisala nama je, pridi, da pismo preberava.«

»... Blaženi otroci,« je toplo pomislil ravnatelj, ko je šel dalje po hodniku, »Bog naj vam stokrat povrne z žogami, sladoledom in sladkorčki, kajti vaša modrost in dobrotla je nam velikim dostikrat v sramoto...«

Vilko pa si kljub temu le ni dal miru. Čutil je, da praznine v Tedijevi duši ne bo mogel nihče popolnoma napolniti, kakor samo ona, ki jo Tedi skoro ne pozna in ki bi jo moral klienti z najslajšim imenom — mama.

Nekeč, ko je v kapeli po obhajilu prosil Jezusa za razsvetljenje, je nenadoma prešinila njegovo notranjost rešilna misel. Tako se mu je zdelo lepa, da ni niti najmanj podvomil, da bi ne bila tudi izvedljiva. V šoli je bil tisto jutro zelo zamišljen, tako da je dvakrat preslišal profesor-

jevo vprašanje. Njegovi součenci so ga začudeno pogledali. Kaj takega se ni še zgodilo, da bi Vilko v šoli ne znal odgovoriti.

Komaj je čakal popoldanskega odmora. Neopaženo je drvel po stopnicah navzgor in potrkal na vrata ravnateljeve sobe.

Ravnatelj ga je pazljivo poslušal, nato je vstal in stopil k oknu.

Vilku je srce nabijalo od tesnega pričakovanja. — Ne bo mi dovolil — je bil že pripravljen na odklonitev.

Ravnatelj pa je premagal svojo ginjenost in z navidezno resnostjo stopil pred Vilka. Najraje bi ga objel.

»Ni napačna tvoja misel. Poskusi! Pisma pa mi moraš prej pokazati.«

Vilko se je z vso vsemoto lotil dela. Ko so njegovi sošolci že odšli k počitku, je on, z izgovorom, da ima ravnateljevo dovoljenje, še dolgo ostal v učilnici in pisal. Vsa mamina pisma je razgrnil po mizi, primerjal, dodajal in pilil, kakor mu je narekovalo njegovo srce. Tako je spisal šest pisem in jih nesel ravnatelju, da jih pregleda.

»Dobro!« ga je pohvalil ravnatelj, »le malo bo treba spremeniti. Kaj pa pisava, ali si že mislil na to. Pozna se, da je otroška.«

»Da, ko bi hoteli vi, gospod ravnatelj...«

PASTIRJEV PSALM

Mehak večer je bil razlit nad Palestino, ko sem se srečal s starim pastirjem Ferandom. Slušal sem o njem pripovedovati, kajti njegova modrost je šla od ust do ust, da je tudi v meni vstalo zanimanje zanj.

Sedel je zavrt v svoj stari plašč, zraven njega je ležala palica, pod skalo ob kristalni vodi pa je mirno počivala njegova čreda. Ko se je pokazala prva zvezda na nebu, je stari Ferando začel moliti. Dolga je bila ta molitev, polna neke posebne lepote in tople poezije. Vprašal sem ga, kaj je molil, pa mi je odgovoril, da pastirji v teh krajih vsak večer, preden zaspijo, zmoli to molitev.

»Dvaindvajseti Davidov psalm je to,« mi je slovesno povedal. »David in njegovi predniki so dobro poznali ovčje črede, njihove navade in življenje, zato je David zbil v te preproste besede vse svoje občudovanje in razumevanje zanje. Večer za večerom ponavljamo ta psalm in naša ljubezen in skrb za čredo rase z njim. To je naš kažipot, naša uteha v vročih in viharjih dneh, naša obramba v temnih nočeh in kadar sovražnik preži iz zasede na naše ovce.

Pastirji, ki so živeli pred 3000 leti in pastirji, ki živimo danes, vsi najdemo v teh besedah vodilno smer, vsi spoznamo po njih dolžnosti, ki jih imamo do črede: stavek za stavkom, vse ima za nas svojo neprecenljivo vrednost in pomen.«

GOSPOD JE MOJ PASTIR, NIČ MI NE MANJKA

»Ovce instinktivno že vedó,« je pripovedoval dalje pastir Ferando, »da se preden ležejo k počitku, je pastir že poskrbel zanje pašo za prihodnji dan. Lahko jih bo vodil na iste pašnike, lahko izbral nove, nič jih to ne skrbi. Dolej so mu povsem zaupale in v tem zaupanju niso bile še nikdar varane, zato se tudi za bodoče ne boje. Vedo, da pastir skrbi le za njihovo dobro.«

NA ZELENH TRAVNIKIH SE BOM ODPOČILA

»Ovce se pasejo od prvih jutranjih ur pa vse do srede predpoldneva. Potem več ur ležijo, da se odpočijejo. Pastir dobro ve, kako velikega pomena je to za dobro rast črede. Zato bo zanje prihranil najboljšo pašo za zadnje ure in poskrbel senčnato ravan za opoldanski odpočitek. Ovce so nam za to našo pozornost hvaležne.«

OB MIRNIH VODAH ME NAPAJA

»Ovce ne bodo nikdar pile vode iz drobnih studencev, pa četudi bodo še tako žejne. Pastir mora poiskati kotanje, ki jih je izdolblja voda, ali pa mora sam z lastnimi rokami izdolbsti tako kotanje in, ko se bo vanjo natekla voda, bodo ovce mirno pile iz nje in se tako ena za drugo napojile.«

POŽIVLJA MOJO DUSO; VODI ME PO VARNIH STEZAH RADI SVOJEGA IMENA

Nikjer drugod niso ovce tako tesno povezane s pastirjem kot tu v Sveti deželi. Vsaka zavzame v zgodnjem jutru svoje mesto v čredi in ga ne menja vse do večera. Vendar samo enkrat tekom dneva vsaka ovca posebej zapusti svojo čredo in se približa pastirju, z dobrih krami meketanjem in velikim pričakovanjem v polnih očeh. Pastir stegne svojo roko, pritisne jo k sebi, poboža njeno mehko volno in ji šepče na uho besede, ki jih samo on zna in ki jih ovca dobro razume. Ona se hvaležno stisne k njegovim nogam in z gobcem potegne preko njegovega obraza. Po tem prisrčnem pogovoru s svojim gospodarjem se mirno vrne v svojo čredo, na mesto, ki ga je zapustila.

PA ČETUDI BI HODILA PO DOLINI SMRTI, NIČ ME NE STRAŠI... TVOJA PALICA IN Njegova MOČ ME VARUJETA

Na poti, ki pelje iz Jeruzalema proti Jerihi, leži Dolina smrti in vsi pastirji jo dobro poznajo. Je to zelo ozka soteska med visokimi skalnatimi grebeni. Črede v Palestini morajo vsako leto radi paše in menjajočega se podnebja prečkati to dolino. Soteska je nad 7 km dolga in navpične stene so po nekod nad 450 m visoke, medtem ko je dno soteske komaj 3 metre široko. Ta pot je polna nevarnih razpok in od vod izlajenih skal. Nemogoče je, da bi se dve čredi srečali v njej, zato morajo črede zjutraj navzgor in zvečer navzdol. Izmed vseh živali lahko samo ovce prečkajo to nevarno sotesko. V sredi soteske pot preide z ene strani na drugo, vmes pa zija nad tri metre globoka razpoka. Pastir se postavi ob njo in pod njegovim vodstvom in z njegovo pomočjo ovce druga za drugo prečkajo nevarno razpoko. V tej Dolini smrti divji psi ne prestopajo črede in svoje žrtve. Ko

prva ovca z meketanjem obvesti pastirja na nevarnost, on spretno zažene svojo palico v psa in ga tako vrže v razpoko, kjer ga ni težko pobiti. Ovce se zato nič ne bojijo prečkati dolino smrti, saj vedo, da je z njimi pastir, ki jih bo branil in čuval pred vsemi nevarnostmi.«

PRIPRAVIL SI MI GOSTIJO PRED OČMI TISTI, KI ME PREGANJAJO

»Kaj je s tem David hotel povedati, je razumljivo,« je nadaljeval pastir svoje modrovanje, »če poznamo sovražnike, ki se še med sočno pašo skrivajo tu v Palestini. To so strupena zelišča, ki so jih vsi tamkajšnji travniki polni. Ko nastopi pomlad, stopa pastir pred svojo čredo in skrbno pazi na ta strupena zelišča. Vsako izruje in položi na kamen, katerih je vse polno po palestinskih travnikih, ker so tako delali že naši pradedje iz stare zaveze. Ko jih sonce dovolj osuši, jih pastir sežge in med temi malimi kresovi se mirno pase pastirjeva čreda, saj so uničeni vsi njeni sovražniki.«

Z OLJEM SI MAZILIL MOJO GLAVO IN MOJO ČASO NAPOLNIL Z OPOJNOSTJO

»V vsakem hlevu je velika lončena posoda, napolnjena z oljem, in druga, napolnjena s svežo vodo. Ko se na večer ovce skozi ozki prehod vračajo v stajo, jih pastir natančno pregleduje in če zapazi na njih trne ali rane, če vidi, da so jim oči vnete od prahu, jim zaustavi pot. Vsako rano jim potem dobro izčisti in namaže s hladilnim oljem. Če zapazi, da imajo ovce vročino, jim ponudi sveže vode in, ko se napijejo, jih spusti v stajo.

Ko vse ovce ležejo k počitku, tedaj šele se pastir zavije v svoj plašč in se vleče k vhodu. Zraven sebe položi palico, če bi jo morebiti rabil, ko bi sovražnik v nočni tišini skušal napasti čredo.

»Tako,« je končal svoje modrovanje pastir Ferando, »ko je pastir v toliki meri poskrbel za svoje ovce, one lahko v večernem mraku hvaležno mislijo s prerokom Davidom: — »Tvoja verna me bo spremljala vse dni mojega življenja in me pripeljala v hišo mojega Gospoda, kjer bom živel na veke —«

* * * * *

Zvezde so na gosto žarele na nebu, ko sem se vračal proti Jeruzalemu. Nisem bil sam. V duši so mi odmevale besede, ki sem jih pravkar čul in ustnice so mi šepetale hvaležen slaspev: »Zakril si svoje misli velikim in prevzetnim in jih razodel malim...«

Poslušajte versko uro na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

Škof na motorju

Cerkev se pri svojem apostolatu poslužuje vseh modernih sredstev sodobne tehnike: kino, radio, televizija, itd. Pomožni škof v Linzu v Avstriji msgr. Zauner obišče vse predele škofije kar na motorju. Škofija je zelo razsežna, saj šteje nad en milijon prebivalcev. Na svojih potovanjih doživi včasih prav zanimive stvari.

Nekoč je naletel na gospoda, ki se je mučil s svojim avtom, ker ga ni mogel spraviti v pogon. Škof se je ustavil in prikočil na pomoč. Kmalu je našel napako in motor je veselo zabrnul. Ko je hotel iti naprej, ga je vprašal lastnik avtomobila: »Oprostite, komu se imam čast zahvaliti?« Škof je bil oblečen v šofersko obleko (tuto). »Vašemu škofu,« je odvrnil nasmejan. Blagoslovil ga je še in odbrnel s motorjem dalje.

že je bil na tem, da se vrže Tediju okrog vratu in mu izpove svoj greh.

Tedaj pa je dospelo pismo. Njegov obraz je tisti dan žarel še bolj od Tedijevega, ki je z drobno roko božal belo pismo, ki mu je ležalo v naročju.

»Mama mi je spet pisala!« je povedal z glasom, ki mu je šel skoro na jok. Takrat je bil Vilko, ki ga je zaprosil:

»Ali mi dovoliš, da ga skupaj prečitava?«

»Se vprašaj, Vilko, kar pridi!«

Pismo je sličilo prejšnjim. Le tu pa tam so bili izrazi ljubezni prisrčnejši, a Tedi tega ni opazil. Vsaka beseda je bila zanj zaklad.

* * * * *

Sive jesenske megle so se že davno u-maknile mrzli zimski burji. Drevesa so bila gola, na vrtnih gredicah so molela kvišku le osamljena, očrnela stebila. V tednu pred Božičem je začelo snežiti.

Ostre oblike hiš in dreves je pokrila mehko božajoča bela odeja. Vse je bilo tako svečano tiho in praznično. Tudi v zavodu je vladalo slovesno razpoloženje. Samo o počitnicah so se pogovarjali, o drevescu in jaslicah, ki jih bodo doma postavili z brati in sestrkami. Le Tedi je molčal. Skozi visoka okna učilnice je zamišljeno zrl

Sveta noč,
blažena noč!
Rádostno pevajoč

angeli Gospoda slavé,
mir ljudem na zemlji želé:
človek zdaj si otet!

ESEN:

Svetonočni utrinki

1.

Večer je dahnul najsvetejši, tihi,
v zamejska polja, gore in suhote,
na Krasu sredi ranjene pustote,
z večerom se zbudili moji stih —

Kakó so moji stih plahi,
kakó zeleni betlehemiški mahi.

Kako radostni angeljski so spevi,
nebes so, zemlje né, odmevi —

2.

Nebes so, zemlje né, odmevi,
kjer blaženi duhovi žijejo pobožni,
po angeljih se toži mi, otožni,
na zemlji žalostni, so spevi.

Na zemlji greh je, duš razglasje,
v nebesih strun krilatcev, duš vse-glasje,

Ne bo nocoj se razpršila tema?
Prihaja sveta noč iz Betlehema!

3.

Prihaja sveta noč iz Betlehema,
jo čuješ, duh moj, kaj boš tožil,
najlepšo pesmico boš zložil,
da mine satanova tema;

da od prečudežne nebeške razsvet-ljave
žari še zemlja, čuješ angeljski »Maria ave«,

in z angeli boš pel na harfo zlato,
kako nebó je srečno, duše obdaruje,
svet, bogato.

4.

Kako nebo je srečno, duše obdaruje,
svet, bogato,
z milostjo nebeško, božji v noči ža-rometi,
bleste do Svete gore, Obršljana, za-žare ob Gospe Sveti,
ozvezdjeno ozemlje temno z Lučjo je zlato.

Ozvezdjeno ozemlje temno je sloven-sko
z zvezdo zveličavno betlehemiško,
Odrešenik svetà se bliža, božje Slo-vo,
začnimo z Bogom Kristusom sloven-sko dobo novo.

5.

Začnimo z Bogom — Kristusom slo-vensko dobo novo,
od Jadrana do Korotana, Duh ne-beški plove,
k sebi kliče hčere, boguvdane starše in sinove,
do Soče, Drave, Zilje, Večno Slovo - Zvezdice, glej, kako lepo migljajo,
dušice raje se ob jaslicah imajo.

Nocoj je sprave noč in odpuščanja,
s krilatci duh slovenski večnost sa-nja.

PASTIRCI, VSTANITE!

je začel jecljati.

»Razumem, kaj hočeš. Pretipkal ti bom pisma in naslove in dodal še pismo z navodilom. Jutri pa pridi, da jih poneseš na pošto. Tedijeva mama ne bo imela drugega dela, kakor da vsako pismo podpiše in ga odda na pošto.«

Cez teden dni je že prispelo prvo pismo. Tedi sedaj sploh ni več pazil na svoj nabiralnik, samo v Vilko'sega je upiral pogled. Deček, ki je razdeljeval pošto, je kar zavpil od presenečenja:

»Tedi, Tedi, pogledaj, pismo si dobil!«

Tedi je kot v sanjah stegnil proti nje-mu obe roki.

»... In prav moje ime je napisano na ovitku,« je presenečeno povedal,

»Ej, fantje, tudi jaz imam pismo,« je v prekipeljavem veselju prepil vso družbo. »Kdo ga hoče čitati?«

»Jaz, jaz!« so vsi v zboru odgovorili!

»Ti sam nam ga prečitaj, Tedi!«

Dvignili so ga na klop zraven poštnega nabiralnika in ga tesno obkolili.

»Predragi moj sin!« je začel Tedi z negotovim glasom. »Ne znam čitati naglo,« se je v zadregi opravičil. Pa že so ga prekinili njegovi sošolci:

»Bolje je tako, Tedi, le počasi nam ga«

čitat!«

In tedi je čital svoje prvo pismo, počasi, stavek za stavkom, besedo za besedo. Bilo je pismo polno nežnosti in dobrote, kakor bi ga nobena mati ne znala lepše spisati.

Le Vilko se je neopazeno odstranil iz gruč in se v svoji sobici razjokal od veselja.

Tedi je sedaj vsak teden prejemal pošto in njegovo veselje ni poznalo mej. Vse bi tisti dan razdal svojim sošolcem, še suknjo in čevlje, če bi hoteli. Že se je bližal šesti teden in Vilka je zaskrbelo. Zaloga bo pošla in Tediju bo hujše kot prej.

»Gospod ravnatelj, drugi teden bo Tedi prejel zadnje pismo in...«

»Nič naj te ne skrbi, Vilko, prepustiva takrat vse Bogu, naj On uredi, kakor se njemu zdi najbolje.«

Vilko pa le ni mogel biti miren. Nič več ga niso razveselila pisma od doma, njegov pogled je iskal le navzgor v Tedije-vev nabiralniku odrešilnega pisma. A že je minil teden in nabiralnik je ostal prazen. Tedi je postal iz dneva v dan bolj žalosten in sam vase zaprt. Nihče ga ni mogel pripraviti do smeha. Bridko si je Vilko očital, da je on vsega tega kriv in

v daljavo. Tam, za tistimi zasneženimi gorami na obzorju je bil nekoč njegov dom... Komaj da se ga še spominja. Mama mu v zadnjem pismu ni nič omenila božičnih počitnic. Ali je nanje pozabila? Vsi bodo odšli domov, le on bo ostal sam za temi pustimi, sivimi zidovi.

Dan pred božično vigilijo so že zgodaj končali pouk. Najoddaljenejši so odšli že pred kosilom, drugi pa takoj popoldne.

»Tedi, ko bi šel z menoj!« je bilo Vilku na moč hudo ob slovesu.

»Ne, Vilko, jaz ostanem... morda...« pa je sredi stavka umolknil, kakor da je že preveč povedal. Prelepa je bila misel, ki jo je zadnje čase božal v svojem srcu.

Vilko je odšel med zadnjimi. Počasi je stopal po stopnicah navzdol in mislil na Tedija. V veži je srečal mlado gospo v spremstvu gospoda. Naglo sta stopala proti stopnišču.

Vilko je zmeden obstal... Saj to je bil obraz njegovega prijatelja Tedija... da, iste poteze, iste svetlomodne, sanjave oči, isti lasje.

»Gospa!« je Vilko naglo stekel za njo, »Tedi je zgoraj in vas čaka!«

Samo nasmešnila se je, svetlomodne oči so se napolnile s solzami.

Vilko je gledal za njo, svetonočno razpoloženje je srebrno pozvanjalo v njegovi duši.

Tedijeva mama je potrkala na ravnatelj-leva vrata.

»Radi Tedija sva prišla,« je z negotovim glasom začela. Stala je pred ravnateljem kot grešnik pred stroгим sodnikom. »Odkar sem začela pošiljati pisma, sva se z možem zbližala. Sedaj se končno pozna-va. Tedija pa ne pozna še dovolj, zato ga vzameva za božične počitnice domov. Pripovedujte nama o najinem sinu, gospod ravnatelj.«

»Fantu, ki ste ga srečala spodaj v veži, se imata zahvaliti, da sta ga spet našla,« je končal svoje pripovedovanje ravnatelj in vstal, da pokliče Tedija.

* * * * *

Ko sta pod večer zapuščala zavod, je tesno med njima stopal Tedi. Njegovi drobni ročici sta počivali v mamin in očetovi roki, njegovo srce pa je bilo pre-majhno za toliko srečo. Kot v zlatih slas-povih se je iz njega razlivala blažena ra-dost, razsvetljevala mu otroški obraz in svetila vsem, ki so ga srečavala na njegovi srečni poti do doma.

Dr. ALOJZIJ REMEC

PISATELJ VELIKEGA PUNTA

(OB PRVI OBLETNICI SMRTI)

Iz svojih deških let se spominjam, da sem z velikim veseljem bral črtice o burji, ki je izšla v zbirki »Naši ljudje« v založbi Goriške Matice kmalu po prvi vojni. Pozneje sem slišal isti dogodek pripovedovati še tu in tam; in vedno so se ljudje smejali francoskemu komandantu, ki je spraševal, zakaj so skrle na strehah v Šempasu in je dobil odgovor: »E, per burja!« ter si pri tem predstavljali, da je »burja« silen avstrijski general. Prijetne so te črtice in smo jih radi brali. Danes pa pisatelj teh črtic in »Velikega punta« že eno leto ni več med nami. Umrl je dr. Alojzij Remec lansko leto dne 21. novembra v Ptuj, daleč od svoje rodne Primorske, ki jo je tako ljubil in ji posvetil svoja najboljša pripovedna dela.

Pokojni pisatelj Remec spada v vrsto naših ekspresionističnih romantičnih pisateljev, ki so pridobili slovenski Primorski med obema vojnama prvo mesto v slovenski pripovedni umetnosti. Saj so v številu teh slednjih pisatelji: dr. Ivan Pregelj (1883), dr. Alojzij Remec (1886), dr. Joža Lovrenčič (1890), Narte Velikonja (1891),

uveljavil z ljudsko igro »Užitkarje«, ki je šla preko vseh prosvetnih odrov v Sloveniji in naredila veliko dobrega, ko je mlade spominjala na kruto usodo preužitkarjev. Napisal je tudi komedijo o verižnikih »Kirke« in pa tragedijo »Magda«. Obe igri sta se mnogo igrali, piše dr. J. Krivic v Svobodni Sloveniji, »ne le na podeželskih odrih, ampak tudi na mestnih odrih, predvsem Magda, ki so jo s hvaležnostjo uprizarjale predvsem dekliške organizacije.«

Otrokom, a tudi odraslim se je odkupil z dvema pravljicnima igrama »Zakleti grade«, snov katere toliko kroži po Štajer-

skem v izročilih in nenapisanih pripovedovanjih, ter priložnostno »Vragolije« za vsakoletni Miklavžev večer.

Vso težo in tragedijo zadnjih vojnih let je zgrnil v medvojni drami »Volkodlak« in »Taleci v Kraljevo«, s katerima je postavil močan dokument hudemu času, ki je bil zagrnil našo domovino. S tem je tudi poplačal sovražnikom krvave udarce, ki jih je pretrpel po ječah. (isti).

Ko se letos spominjamo prve obletnice, odkar nas je zapustil ta zvesti sin slovenske Primorske, se nam zdi, da najdemo smisel njegovega dela in življenja v besedah, ki jih je zapisal v zagovor Velikemu puntu: »Morda sem pa napisal to zgodbo zato, da pokažem, zakaj so prelivali naši pradedje svojo srčno kri, po čem so hrepeli in kopneli vse svoje dni... Morda boste slišali iz te zgodbe klic, kaj je vredno zlate prostost, kaj velja lastna domaćija, lastna gruda, kje je kmet sam svoj gospodar... Bog daj, da bi ga slišali.«

(r+r)

Vam, našim Amerikancem!

»JURI KOZJAK, slovenski janičar,« je naslov lepe zgodovinske povesti, ki jo je spisal slovenski pisatelj JOSIP JURČIČ in jo je izdal Mohorjeva družba v letu 1864. v Celovcu.

V tej povesti opisuje Jurčič težke dneve Slovencev za časa turških vpadov v naše kraje. Dejanje se vrši na Dolenjskem pri Stični in je zelo napeto popisano.

O priliki 800-letnice stiškega samostana (1153-1953) je naš marljivi prevajalec dr. Ferdinand Kolednik hotel seznaniti tudi druge narode na Zahodu in Vzhodu z našim slovenskim slovstvom. Izšli so do sedaj trije njegovi prevodi tega Jurčičevega pripovednega bisera. V francščini 1937. leta (s predgovorom tajnika francoske Akademije Georges Goyau) in s ponovnim natisom v Kanadi; v angleščini z natisom pri Apostolat de la Presse, 138, Bowen — N. SHERBROOKE Canada, in v kitajščini v Hongkongu.

Pred nami ležijo zelo laskava priznanja inozemskih ocenjevalcev o tem Jurčičevem romanu in o prevajalcu. Vsi poudarjajo kulturni pomen teh prevodov v službi medsebojnega spoznavanja in korist knjige zla-

sti za mladino. Ocenjevali so tega »Georgesa Kozjaka, Slovenian Janizary« naslednji kritiki in inozemski listi: Georges Goyau, M. Paul Claudel; tednik za francosko mladino: A La Page, Revue des lectures, Bureau d'informations bibliographiques, in Les Langues Modernes — vsi v Franciji.

Pa tudi dva škofa sta se jako pohvalno izrazila o tej povesti: Roger Beausart, pomožni škof v Parizu, ki je predsednik »de l'Alliance des Maisons d'éducation chrétienne«; kitajski prevod pa je svojim, sedaj preganjanim vernikom, lepo priporočil kardinal Thomas Tien, S.V.D., nadškof v Peipingu na Kitajskem.

Našim izseljencem v Severni Ameriki, od katerih mnogi že laže čitajo angleški ali francoski, zelo priporočamo, naj si za letošnje zimse večere pri zgornjem naslovu v Kanadi naroče ta lepi Jurčičev roman v francoskem ali angleškem prevodu. Knjiga stane dol. 1.80, ima jasen tisk, pripraven tudi za šibkeje oči, in nosi na naslovni strani lepo sliko Stične in njenega samostana.

Dve anekdoti iz življenja rajnega Trentarja

I.

Na silen pritisk svojih sobratov je rajni »Trentar« — Jože Abram sprejel službo v Pevmi. Naša takratna organizacija je potrebovala njegovo prisotnost v Gorici.

Slovo od Sv. Lucije je bilo zelo prisrčno in slovesno. Vsi trije avtomobili, s katerimi smo se vozili proti Gorici, so bili polni nageljčkov, posebno pa voz, v katerem je sedel rajni Abram.

Gospod Jože Abram je bil znan kot odločen nasprotnik vseh cerimoni in zunanjih proslav, zato je le nerad sedel v okrašenem avtu. Ves čas je še v avtu govoril in robantil.

Tedaj pa se je po cesti proti nam počasi pomikal voziček s sadjem, katerega je trudno vlekel zgaran osliček.

Jože Abram naenkrat ukaže ustaviti svoj avto; in ker je bil njegov voz prvi, sta se morala ustaviti še ostala dva.

Kaj se je zgodilo?

Gospod Jože je stopil iz avta in pozdravljal oslička: »Pozdravljen, osliček, danes sva brata, ti voziš gor, mene peljejo pa dol!«

II.

Rajni Jože Abram je bil pobratim Janca Evangelista Kreka. Ob Krekovi smrti je bila strašna svetovna vojna in Jože ni mogel iz Baške grape, ki se je nahajala v najožjem vojnem pasu. Šele več dni po Krekovem pogrebu je mogel do Ljubljane, kjer si je od Krekove sestre Cilke izposil mal spominček na svojega velikega prijatelja Kreka. Bila je to njegova čedra, mala gorjuška pipa, katero je rabil Krek, ko je v redkih trenutkih svojega oddiha zadovoljno vlekel iz nje tobačni dim.

In ta Krekova čedra je bila pri našem Jožetu v veliki časti. Kot dragocena svetinja je visela z zlatimi nitkami pripeta na rdečem svilenem damasku na steni v uradni sobi pevmškega župnišča.

In moral je biti nekdo, ki se je v to čedro neozdravljivo zaljubil. Gotovo jo je smatral za zlato in z biseri okrašeno posebnost, ko jo je videl na tako častnem mestu in v taki opremi.

In tedaj se je zgodilo nekaj neverjetnega! Jože, ki je pravil, da nima nikoli trdnega spanja, se ni zbudil, in mali psiček Kion, katerega čuječnosti Jože ni mogel nikoli prehevaliti, je trdno spal, ko je tat ponoči vdrl skozi okno v uradno sobo

pevmškega župnišča in ukradel eno edino stvar, Krekovo čedro.

Drugi dan je bil pač ta tat strašno nesrečen, ko je gledal pred seboj staro osmojeno »fajfo«.

Jožetu pa je vendar naredil veliko škodo!

Stoletnica rojstva nadškofa Sedeja

Nadškof Sedej v svoji mladosti

Nadškof Sedej je bil namreč rojen dne 10. oktobra leta 1854. v Cerknem. V duhovnika je bil posvečen po nadškofu dne 26. avgusta 1877, za goriškega nadškofa je bil posvečen v naši stolnici dne 25. marca 1906, ob prisotnosti dveh velikih slovenskih škofov Mahniča in Jegliča.

Svoje trudne oči je zatisnil dne 28. nov. 1931.

Ali bi ne bilo prav, če bi za to stoletnico Mohorjeva družba izdala v posebni knjigi življenjepis tega velikega sina našega naroda?

Mir njegovi duši in slava njegovemu spominu!

Bodi povedano enkrat za vedno!

Ni naš namen, da bi odgovarjali listom, ki so politična glasila te ali one stranke ali ki imajo kot enega glavnih namenov politiziranje. »Katoliški glas« ni nikako zgolj politično glasilo, temveč je glasilo goriških oziroma slovenskih katoličanov v Italiji.

Da odgovarjamo to pot časopisu »Giornale di Trieste«, ki je nekako neuradno glasilo demokristjanov, je samo radi tega, ker ni do slovenskih katoličanov prav nič katoliški, to se pravi prav nič pravičen in demokratičen in strpen in ob vsaki priliki pokaže svoje nasprotstvo do Slovencev, brez razlike, ali so katoličani ali ne. Tako namreč spet ponovno izhaja iz njegovega članka z dne 20. novembra t. l., ko polemizira in dela pripombe našemu uvodniku z dne 12. novembra.

Do sedaj nam ni še nihče oporekal našega katolištva, ki ga poudarjamo že v naslovu lista: »Katoliški glas«. Članek omenjenega članka, oziroma uredništvo lista »Giornale di Trieste«, pa si to drzne. Po njihovem se mi samo proglašamo za katoličane (... organo degli sloveni in Italia, che si proclamano cattolici... je zapisano); v resnici torej, po njihovem, mi nismo katoličani. To je gorostasno zavijanje ter laž in velika žalitev vseh slovenskih duhovnikov in katoličanov sploh. Odgovorni urednik »Katoliškega glasa« je katoliški duhovnik, lastnik lista je katoliški duhovnik itd.

»Giornale di Trieste«, ki nas proglašajo za fiktivne katoličane, žali samega škofa oziroma hierarhijo; samo ona ima pravico soditi, ali je kak duhovnik katoličan samo še po imenu, ker se samo proglašajo za katoličane.

In vsebina lista, ali ni katoliška? Ali ni ena cela stran od štirih posvečena zgolj verskim in moralnim naukom in problemom? In kljub temu se drznete brez premisleka zapisati: se proglašajo za katoličane!

Če bi bili neumni in slepi v strasti, če bi nam šlo samo za polemiko, bi vprašali: Kdo pa ste vi, ali ste katoličani v privatnem in javnem življenju, ali ste praktični katoliki, vedno in povsod, do sebe, do drugih, do družbe, v vseh vprašanjih, ki imajo zvezo z vero in moraljo? In tu sem spada tudi kultura, narodnost, gospodarstvo in podobno.

Mi pa nismo ne neumni in ne slepi v strasti, zato takih vprašanj ne stavljamo. Samo otroci se gredo: »kdo je bolj priden kot drugi«. Samo nepraktični in ne-dobri katoličani očitajo drugim nekatolištvo oziroma navidezno katolištvo; samo komunisti s svojo prebrisano taktiko skušajo, če le more, kot volk jagnjetu, osporavati dobrim katoličanom njih katolištvo, ker bi jih radi umazali, ostrušili, onemogočali, ovirali pri delu.

Sicer pa je znano, kaj bi hoteli ljudje okrog »G. di T.« in vsi njim podobni: da bi bil »K. glas« samo ponižen verski listič za nabožno branje. V tej želji so si enaki s komunisti — titovci v Jugoslaviji oz. Sloveniji, ki dovoljujejo en sam katoliški listič s samo versko vsebino, pa še tistega ovirajo in bi ga najraje zatrli. V tem so si enaki s komunisti — komunisti v satelitskih državah boljševiške Rusije (da o Rusiji sami ne govorimo), ki vsako delo katoličanov in cerkvene hierarhije, ki ni izključno versko in moralno, označijo kot politiko v službi imperialistov in Vatikana.

Verjetno pa bi hoteli še vse več: da bi »K. glas« sploh ne bilo, da bi sploh ne vršil svojega poslanstva, ker je pisan v slovenskem jeziku in ker je namenjen Slovincem. Oni bi hoteli, da bi slovenski katoličani sploh ne bili aktivni, da bi prepuštili polje udejstvovanja nasprotnikom, pa čeprav komunistom. Kaj za to, če bi postali goriški Slovenci komunisti in če bi s tem še bolj porastlo število komunistov v Italiji! Samo da bi izginila ta »strašno nevarna« narodna manjšina!

Sicer pa itak v svojem slepem nacionalističnem šovinizmu ali v svoji zlobi enačijo Slovence s komunisti; na tisoče Slovencev je, ki imajo v kartotečnih listih policije in karabinerjev oznako: »di origine slava, di sentimento slavo-comunisti«; in to kljub temu, da so znani kot odločni antikomunisti in od komunistov morda celo obsojeni in napadani.

Če se zavedate, kako krivično, kako nekatoliško, kako malo katoliškega duha ljubezni je tako pisanje, prežeto — najbolj milo povedano — nasprotstva do Slovencev.

Kot katoličani in kot demokrati bi mo-

rali vedeti, da je vsak človek — in tudi Slovence — oseba in da ima svoje naravne pravice, ki mu jih ne sme nihče krati, kaj šele jemati; med temi pravicami je tudi pravica, da se človek druži s tovariši v organizacije in se v organizacijah udeležuje, seveda da le nimajo kakega protiverskega, nenavnega ali protidržavnega namena.

Kot katoličani bi morali poznati in priznavati lestvico vrednot, od katerih so najvišje verske in etične, kot zelo visoka je vrednota narodnosti. Katoliška Cerkve narodnost visoko ceni, zvesta nauku svojega božjega Ustanovitelja. V misijonskih pokrajinah postavi, čim je le mogoče, domačo hierarhijo. Ena najmodernejših njenih ustanov, Katoliška akcija, je zgrajena na strogo narodnem principu; o državah, kjer živi več narodnosti, ima vsaka narodnost svojo lastno narodno organizacijo.

Narodna vrednota in sploh vsaka vrednota nujno vključuje tudi svobodo. Toda ne samo svoboda na papirju, ne samo po zakonu, temveč tudi dejanska svoboda! Ni važna le črka zakona, ampak še bolj duh in izvajanje zakona; vse je odvisno od tega, kako se zakon izvršuje in aplicira. Kaj nam pomagajo slovenske šole (ki pa niso niti formalno uzakonjene, torej z vsemi posledicami glede stalnosti učnega osebja), če pa so zapostavljene in izpostavljene raznim oviram od strani privatnikov in tudi oblasti. Ali je to v duhu zakona in v skladu s svobodo, da optanti nimajo pravice posejanja slovenske šole; da se ne dovoli ustanovitev novih tipov šole oz. spremembe že obstoječih; da se strši na indirektnen in direktan način stare otrok iz Slov. Benečije, ki posejajo slovensko šolo ter da se vrši pravi lov nanje s tem, da se jim ponuja gmotne ugodnosti, če zapuste slovensko šolo in se vpišejo na italijansko; da delodajalci vplivajo na svoje delojemalce, ker jim direktno ali indirektno groze, da jih bodo držali v službi le pod pogojem, če bodo otroke prepisali iz slovenske v italijansko šolo; da razne organizacije organizirajo tekme za srednješolce (slučaj lanske zimo, celo s sodelovanjem Proveditorata), pa izrecno izključijo slovenske srednje šole; da so bile slovenske srednje šole več let izključene od uradnih srednješolskih lahkoatletskih tekem; in še naprej bi šla lahko ta vrsta naštevanka. Kaj nam pomaga, da skuša sedanja Italija popraviti krivice, ki jih je izvršil bivši fašizem, če pa nočejo vrniti Slovincem imovine, ki jo je nasilno in krivično odvzel fašizem; tako je bil n. pr. izgnan v Jugoslavijo Slovenec, ki je s tožbo hotel dobiti nazaj Trgovski dom v Gorici; tako je še vedno v državi lasti in tudi deloma zasedeno od vojaštva Slovensko Alojzijevešče, katoliški dijaški zavod, ki ne more vršiti svoje naloge: nuditi slovenskim dijakom hrano in streho ter versko in moralno vzgojo. Kaj nam pomaga, da so rešene opeje večine goriških Slovencev, če pa jih krajevne oblasti arbitrarno zadržujejo in razdeljujejo; niti eden od slovenskih duhovnikov iz Gorice — in verjetno tudi noben drug inteligent — še ni dobil v roke odloka o državljanstvu.

Človek ima vtis, da se vse to vrši in dela namenoma in po nečem sistemu. Je neka grupa Italijanov, neka klika, ki je prežeta sovraštva do Slovencev, šovinistična in nacionalistična do skrajnosti. Pošteni Italijani sicer delo te grupe obsojajo, toda ta klika terorizira s tiskom in drugo propagando ter s svojim vplivom in zvezami tudi druge, tudi katoličane, ki bi sicer hoteli, da bi večina živela z narodno manjšino v miru in slogi in v skupnem delu.

Kot katoličani vemo, da moramo spoštovati tudi druge narodnosti, tem bolj še tisto, s katero živimo v isti državi, kar nam narekuje tudi zdrava pamet. Seveda pa mora tudi druga narodnost priznati in spoštovati našo narodno samobitnost.

Kot katoličani in tudi kot Slovenci vemo, da je naš največji sovražnik brezbožni komunizem. Aktivne slovenske katoliške organizacije, in med te spadajo tudi politične, so nujno potrebne, ker je komunizem silno organiziran. Nihče pa ne more zanikati, da bi ne bil komunizem tudi sovražnik italijanskih katoličanov in resna nevarnost za državni obstoj. Številke pri volitvah ter izjave in delovanje komunističnih voditeljev so dovolj prepričevalen dokaz. Če ne iz drugih razlogov, vsaj iz tega bi morala biti vsaka organizacija, ki se bori proti komunizmu, pa četudi je

France Bev (1890). To so imena, ki bodo v slovenskem slovstvu ostala in jih čas ne bo odpihal. Vsi ti so Primorci in vsi so najrajši opevali domačo primorsko zemljo in primorskega človeka.

Dr. Alojzij Remec ne zavzema med to skupino najbolj vidnega mesta, vendar je napisal dovolj lepih umetnin. Po rojstvu je sicer Tržačan, toda po rodu in po ljubezni je Vipavec. Rodil se je v Trstu leta 1886, tam je tudi študiral, ali ob počitnicah in po očetovi smrti je najrajši bival pri zlatih v Oseku. Zato je zaljubljen domačijo svojih staršev in ji ostal zvest do smrti.

Po končani maturi je stopil za tri leta v goriško bogoslovje, nato je izstopil in odšel v Gradec študirati pravo. Postal je advokat. Toda po vojni se ni vrnil v Gorico, temveč je s tolikimi drugimi ostal v Sloveniji in se naselil v Ptuj. Tu je imel svojo odvetniško pisarno, kjer je veliko dobrega storil. Komunistični poročevalci pravi o njem: »Bil je sicer pristajalec nekdanje SLS, a drugače zelo lojalna, pošten in socialno čuteč mož in zaveden Slovence.« V Ptuj je pred drugo svetovno vojno bil izvoljen tudi za župana. Kot narodno čuteč mož se je močno zameril takojšnjim nemškutarjem, zato je ob Hitlerjevi zasedbi Stajerske moral pod Nemci veliko pretrpeti. Bil je izgnan v Srbijo, od koder se je vrnil po končani vojni v Ptuj. Nove oblasti ga pa niso obračtale. Zato je umrl precej pozabljeno.

Dr. Alojzij Remec je ostal pisateljsko delaven vse življenje. Kot dijak je sodeloval pri Edinosti v Trstu, kamor je pisal podlistke. Nato je kot bogoslovec in visokošolsek pristopil v krog Dom in sveta in tudi Ljubljanskega zvena. Pozneje je sodeloval še pri Mladiki, Domačem prijatelju in drugih. Udeležoval se je kot pisatelj, pesnik in dramatik. Na Primorskem je najbolj znan po že omenjeni zbirki črtic »Naši ljudje« in po povesti »Veliki punt«. V »Naših ljudeh« opisuje Vipavce, v »Velikem puntu« pa Tolmince in znameniti tolimski punt. Bil je prvi med Slovenci, ki je izbral to snov za povest. Veliki punt ni sicer kako izredno močno delo, bere pa se gladko in z zanimanjem. Leta 1950 so ga v Gorici ponatisnili.

V Sloveniji so pred drugo vojno izšla še druga Remčeva dela, ki so zato na Primorskem manj znana: Pri Mohorjevi v Celju je izdal večerniško povest »Opustošena brajda«, kateri je pisal zadnje mesece pred smrtjo nadaljevanje, a ga ni dokončal. Dalje je izšla še zbirka črtic in povesti »Iz moje domovine«, ki prav tako opisuje Primorsko. Kot dramatik pa se je

slovenska, dobrodošla zaveznica. Toda zgoraj imenovana grupa je slepa. Njim so katoliški Slovenci še bolj nevarni kot komunisti. Zakaj?

Ker so komunisti koncem koncev protinarodni oziroma jim je partijska korist več kot narodnost; nacionalizem porablja — kot vsi komunisti — za orodje, da se z njegovo pomočjo širi in utrjuje komunizem. Komunizem izrablja narodnost kot vabo, da z njo lovi naivne kaline v rdeče mreže. Komunizem ne dovoljuje niti dejansko niti načelno mesta narodni kulturi; že zato ne, ker ta goji ljubezen do zemlje, družine in svetega očetovskega izročila.

Katoličani so prežeti prave narodne ljubezni, ki ni krivična do drugih narodov, čeprav se zaveda svetih narodnih pravic, ki izvirajo iz krvi in narodnega občestva. Krščanstvo uči in prakticira pravo narodno ljubezen. Po četrth božji zapovedi je treba spoštovati očeta in mater, njun dom in izročila; v vesti greši vsak, kdor se dvigne proti svojemu narodu, da mu škoduje in ga izdaja. Prava ljubezen do naroda je nesebična in požrtvovalna.

Komunisti proti narodnosti, katoličani za narodnost: zato je razumljivo, zakaj so »G. di Trieste« in njemu enaki šovinisti bolj proti katoličanom kot proti komunistom oziroma v najboljšem slučaju nočejo delati razlike med njimi. Hočejo zavesti javno mnenje v misljenje, da so vsi Slovenci komunisti oziroma titovci in potem hinavsko prikazujejo nevarnosti komunizma, torej tudi Slovencev, ki so po njihovem izenačeni s komunisti. To za javnost, za njih na znotraj pa si želijo, da bi bili Slovenci komunisti, ker bi postali narodno nezavedni, mednarodni. Tak namen pa ni več zaslepljenost, to je že zloba in hoteno rušenje mirnega sožitja med dvema narodoma oz. med velikim državotvornim narodom in majhno narodno manjšino.

V omenjenem članku je člankar sam zapisal, da je slov. narodna manjšina na Goriškem majhna in da se zato ne more delati primerjave z nemško katoliško stranko na Južnotirolskem. Če je majhna, ni nevarna, bi bil en odgovor. Drugi odgovor pa je ta, da v članku nismo primerjali sebe z južnotirol. stranko, ker bi hoteli reči, da bi naj imela naša slov. kat. stranka enako politično moč kot južnotirolska, pač pa le podoben program, to je katoliški in narodni.

Sicer pa krivica je krivica, zame kot zate, za Slovence kot za Italijane. In pravica je pravica, enaka za vse, za revne in bogate, za slabotne in mogočne. Če živimo v svobodni in demokratični državi, je svoboda in demokracija za vse. In če živi v tej državi več manjšin, morajo imeti manjšine — kot celote ali kot posamezniki — enake pravice kot državotvorna narodnost, in ena manjšina enake kot druge manjšine. Stevilčnost ne sme ali bi ne smela večati ali manjšati pravice; taka je osnovna postava pravičnosti. Zal da danes le še preveč velja: quod licet Jovi, non licet bovi; močnejši ima več pravic kot šibkejši, večji narodi krojijo pravice manjšim. Po merilu »G. di Trieste« bi bilo logično, da ni prav, kar je izvajal pred tedni poslanec Gronchi ob priliki debate o tržaškem vprašanju in atlantskem paktu, češ da je zamisel pakta dobra, le da bi morale države članice tvoriti skupnost svobodnih in enakopravnih narodov ne samo v statutu, ampak tudi dejansko.

Iz članka dobi človek vtis, kot da hoče »G. di Trieste« reči, da katoliški Slovenci na Goriškem nimajo pravice do združevanja oz. do politične organizacije. Saj smo vendar svobodni, vsaj tako trdi »G. di Trieste«, torej imamo pravico, da se notranje organiziramo kakor hočemo, samo da niso te organizacije protidržavne. Zgolj verske ali kvečjemu še gospodarske organizacije bi »G. di Trieste« še morda dopustil, toda »delovna stranka katoličanov, ki bi branila naše verske in narodne svetejnje« (»G. di Trieste« je obrnil vrstni red in netočno prevedel), mu je prava neznašljnost (vsaj tako sledi iz članka, ker je napravil ključ za »cause nazionala«).

»G. di Trieste« in njegova grupa naj se raje zanimata za svoje razmere, raje naj pomagajo iskati način in sredstva, kako se boriti proti komunizmu med lastnim narodom. Če pa »G. di Trieste« še ne ve, pa mu povemo mi, kar je že jasno povedal papež Pij XI.: da je »komunizem največja nevarnost današnjega časa«; podobno je za njim že večkrat poudaril papež Pij XII. Če je »G. di Trieste« res list katoliških ljudi, mu svetujemo, da si ogleda in preštudira razne papeške okrožnice kot »Divini Redemptoris«, »Quadragesimo anno«, pismo Pija XI. brazilskim škofom o KA, ali dokumentarno knjigo Rdeče mreže in druge. Potem bo vedel, da je brezbožni komunizem silno organiziran in da je proti njemu uspešna le organizirana akcija.

Po »G. di Trieste« bi se goriški katoliški Slovenci ne smeli politično organizirati?

To je naša pravica! Ali smo manjvredni kot Italijani ali Nemci? To je naša dolžnost! Zgoraj omenjene papeške okrožnice to dolžnost jasno nakažejo. Posebej pa govori o političnih dolžnostih in pravicah državljanov katoličanov okrožnica o krščanski ureditvi države. Tam je nedvomno povedano, da se državljanji smejo in so celo dolžni zanimati se za politiko, in da se katoličan ne sme odtegniti političnemu delovanju razen iz najvišjih in pravičnih razlogov.

Popolnoma neumestna je opazka, da število goriških Slovencev — s slov. kršč. dem. ali brez nje — ne bo zrastle. Toda vemo pa, da je v organizaciji moč, in tega se »G. di Trieste« boji. Vemo, da bo tem večja narodna zavest, čim večja bo katoliška zavest našega naroda, in tem bolj bo tudi rasla prava narodna ljubezen. Vemo, da bo komunistična organizacija tem bolj izgubljala svojo moč, čim bolj bo organizacija katoličanov delavna in udarna. Vemo, da je tako delo dolžnost in pravica nas vseh, duhovnikov in laikov. Prepričani smo, da je tako delo v korist ne samo slovenske narodne manjšine na Goriškem, temveč tudi italij. katoličanov. Gotovi smo, da vsi pošteni Italijani, ki gojijo pravo narodno ljubezen, zlasti pa vsi katoliški Italijani, to naše delo odobravajo, ker vedo, da gre za enake cilje: katoliško mišljenje in udejstvovanje povsod, v zasebnem in javnem življenju; razkristjanjene mase spet pridobiti za Kristusa; proti organiziranemu brezbožstvu dobro organizirano fronto katoličanov.

Kupili smo sonce...

»Zgodilo se je lani prav pred Božičem nekje v Pirenejih, da je naša filmska družba v preprosti gorski vasi snemala za nek daljši film,« pripoveduje filmska igralka Yolande Donland. »Ker sem vedno žvela do kolen v cementu, električnih žicah, med vročimi reflektorji in sredi kričeh zvočnikov, je bila zame novost, da sem se znašla z družbo 40 igralcev, tehnikov in režiserjev sredi gorske vase, v kateri niso še nikdar slišali o onih modernih pridobitvah, ki so mene zmučile do smrti.

S temi prijaznimi preprostimi ljudmi sem se srečala, ko smo filmali v Montsenju, majhen španski vasi visoko v Pirenejih.

V vasi je bila cerkev, šola, peštica hiš in nekakšna prodajalnica, imenovana »Fondac«, kjer si lahko dobil vsega, od petroleja do klobas in mazila za škornje.

Cepav vaščani niso imeli ne telefona, ne električne razsvetljave in kopalnice, so imeli vse polno prašičev, čebule, in kar je še več, šampanjca po naravnost smešni ceni. Nič čudnega torej, da smo si ga dobro privoščili.

Ko je naša filmska ekipa z vso ogromno opremo vdrila v to mirno vasico, je bila večina kmetov na svojih planinah, kjer so živeli s svojo živino in le redkokdaj prihajali domov. Seveda niso mogli sodelovati z našimi načrti drugače kot tako, da so prišli doli, kadar smo jih potrebovali. Da pa so prišli domov, so imeli tri ure hoda v dolino in morali smo se domeniti, kako bi jih najhitreje obveščali, kdaj naj pridejo.

S kaplanom v vasi smo se domenili za vrsto signalov s cerkvenimi zvonovi. Enakomerno zvonjenje je pomenilo: Jutri bomo snemali. No in vse je šlo v redu in prav, dokler ni napočil neki deževni ponodecembrski dan, ko ni bilo več mogoče snemati. V vasi je bila poroka in kot je tam običaj, so mladoporočencema zvonili. Osem sto gorjancev se je pojavilo v vasi, prineslo mlademu paru darove in se vrnilo v planine.

Potem je deževalo dan na dan. Vse naše delo je obstalo.

Naši tehniki so si grizli nohte, jaz pa sem se učila španščine. Učila sem španskega kaplana izgovarjati angleščino in najin razgovorni jezik je bila francoščina, ki sem jo jaz enako nerodno lomila kot on.

Prav ko sem bila sredi »vnetega« razgovora, je hrupno prišla v župnišče skupina ljudi našega podjetja, činikov, ki sploh niso verovali v kaj svetega, z nekaj desetminami pezet za vaše ubožce. Vprašali so kaplana, ali bi hotel moliti za to, da bi zopet posijalo sonce. Duhovnik je rekel, da bo, in je res molil in čeprav ni nihče pričakoval, da bo kaj uspeha — najmanj oni, ki so prinesli pezete, — je vendar pomagal.

Potem je bilo konec z najinim jezikovnim poukom, kajti od onega dne dalje je celih šest zimskih tednov sijalo žarko sonce in niti kapljice dežja ni bilo več. Dan za dnem smo lahko zopet nadaljevali z delom.

Kaj čudna zgodba, ali ne? In vendar resnična! Kupili smo si sonce. Sebi in

Božične pesmi iz Kanalske doline

Pred letom mi je prišel v roke rokopis zbranih pesmi, katere so pred več desetletji prepevali v Oveji vasi in prav gotovo tudi v drugih farah lepe Kanalske doline. Zbirka pesmi, pisana v domačem narečju, je prav posebnega pomena z zgodovinsko-narodnega vidika. Nas tukaj predvsem zanima vsebina pesmi, saj so nekatere med njimi že skoraj pozabljene. Ni treba poudariti, da se Marijine pesmi nanašajo predvsem na Sv. Višarje. Tokrat si ogledjmo samo božične pesmi!

Božič je povsod praznik tople domačnosti. Ta praznik pa dobi v kanalski dolini svoj prav poseben čar. Biserna snežna odeja pokriva dolino in gorske vrhove vse naokrog. Drevesa obložena s snegom so kakor številna božična drevesca, katera je sam Bog okrasil. Iz snega kukajo kmečke hiše, v katerih se zbirajo družine in pri jaslicah obhajajo sveti večer. Mráz prisili ljudi, da obhajajo božično veselje v tople zakurjenih izbah. Ravno v teh preprostih kmečkih hišah pride posebno do izraza topla domačnost božičnega veselja. Isto razpoloženje veje tudi v pesmih, ki so jih prepevali. Ako se še v duhu preselimo za dobro pol stoletje nazaj v preteklost, ko so bile razmere še popolnoma drugačne — saj moderni duh je tudi v Kanalski dolini marsikaj spremenil —, potem naše srce kar zahrepeni po občutju božičnega veselja, kakršno so takratni prebivalci Kanalske doline okušali.

Prva pesem nosi naslov »Vinahtna« in v prvih treh kiticah na preprost in čudovito domač način obnovi to, kar so evangelisti zapisali: Dete, h kateremu hitijo pastirji in nad katerimi prepevajo angelci, je naš Zveličar:

1.
Ustanite, kne spite pastirzi nojco,
Tecite, pogledjte ena deviza,
Ta je nam rodila eno detize,
Lepo ga povimo v te pleničice.

2.
Angelci nebeški lepo sprevlajajo,
Čast temu detezu oznanjujejo,
Tu božje detize rojeno za nas,
Sinek te Devize je Zveličar naš.

3.
Tam per Bettehemu v eni štalizi,
V jaslicah na slam per živinzi
Na mrazu to dete pohlevno leži,
Rokeze razpete proti vsem derži.

V četrti in peti kitici pa smo vsi povabljeni k temu Detetu, saj On je naš Stvarnik, ki je zaradi nas prišel na svet. Globoke verske resnice so povedane v preprostih in toplih besedah:

4.
Sam pridi, o grešnik, k'teremu detezu,
Te je tvoj stvarnik, k'njemu parteci,
On se je ponižal zavoljo Tebe,
Na svet je on prišel, vse kliče k'sebe.

5.
Človeško naturo je Bog na se uzel,
Za cev svet je pokore delati začel,
Knjemo se podajmo spravim zaupanjem,
Grehom slovo dajmo, bodi milostliu nam.

Podobno vsebino, kot prva, ima tudi druga pesem, le da je ta bolj vzpodbudnega značaja. V zadnjih dveh kiticah smo pozvani, da pademo na kolena pred Detetom, ki joka in že za nas trpi v jaslicah:

1.
Kaj se godi?
Pastirci pogledjte, naj se veselijo,
Ena angelska stima se šliši na viš,
angelci u lafti pojo,
Naj čast Bogu dajejo,
Škoz to mi vemo, da pride na svet.

2.
Kaj se vam zdi?
Kje bomo jiskali, kaj bomo mu dali,
Jeti za zvezdo le angel pove,
Tam je to svetva luč,
Katera sveti to nuč,
Pojmo v Bettehem, kaj se tam rodi.

drugim. Bolje: drugim in sebi, kajti s tem, ko je po naših rokah zasijalo sonce ubožcem, je zasijalo tudi nam.

Prečudovito moč ima osrečevanje drugih. Ni vrženo proč, kar damo zato, da pride žarek sonca do najbolj potrebnih. Ti žarki blagoslova se potisočerceni vračajo v naše duše in nam prinašajo srečo, ki bogato preplachuše naše žrtve...

3.
Čudno je to!
To božje dete tam u boštvi pogledjte,
Tam u merzlej štalici, u jaslicah leži,
Marija zraven stoji,
Z' Jožefom dete časti,
vsočie in volič ga pa grejejo.

4.
To je Bog sam,
Kaker je angel z'nabes nam oznanil,
Kir kakor dete danes pride k'nam:
Hitro doli padimo,
Njega tudi molimo,
Kir se je tudi perkazal bornam.

5.
Ti dete božje,
Kumaj ti prideš na svet, se že joškaš,
Začneš prestati za nas terpenje,
Daj mi to naprejujete,
Z'grehom ne več žaliti Te,
Da boš prišel Ti u čiste srce.

V zbirki je še več drugih pesmi zapisanih, čeprav niso vse od iste roke. A o njih ob kakih drugi priliki.

J. B.

Protest angleških katoličanov

V imenu 58 milijonov katoličanov v državah Britanske državne skupnosti in anglosaškega sveta sploh, je 3. decembra na velikem katoliškem zborovanju v Londonu vrsta zastopstev iz teh dežel sprejela resolucijo, ki izraža »najodločnejši protest« proti aretaciji in internaciji kardinala Višinskega. Protestno resolucijo, ki nosi podpise 17 vidnih članov katoliške hierarhije anglosaških narodov, so že poslali rdeči poljski vladi. Med drugim resolucija poudarja: »Neopravičljivi in brezbožni napad na velikega verskega voditelja, ki je s svojim delom služil poljskemu narodu, je užalil vest svobodoljubnih ljudi po vsem svetu.« Resolucija dalje zahteva, naj bo kardinalu primasu vrnjena vsa svoboda za opravljanje visoke službe in naj varšavska vlada takoj napravi vse, da vrne poljskemu narodu vso versko svobodo.

Resolucijo so podpisali: westminstrski nadškof za Anglijo in Wales, nadškofa iz Toronta in Montreala v imenu Kanade, sidneyski nadškof za Avstralijo, bombayski nadškof v imenu konference katoliških škofov Indije, armaški nadškof za Irsko, ameriški nadškofje iz New Yorka, Los Angelesa in Bostona, dva škotska nadškofa, maltski nadškof, pomožni nadškof iz Wellingtona (Nova Zelandija), južnoafriški nadškof iz Capetowna, nadškof iz Nairobijskega, apostolski vikarja za Južno Rodezijo in Britansko Gvajano.

Slovaki branijo svoje božje poti

Iz Dunaja poročajo, da je pred nedavnim skupina češkoslovaških komunistov poskušala razdejati starodavno slovaško narodno svetišče Matere božje Mariatal pri Bratislavi. To svetišče štejejo med najlepše Marijine božje poti v Evropi, njegovi začetki segajo prav v dvanajsto stoletje. Poročila pravijo, da so komunistični fanatiki skušali razdejati svetišče in odnesti kip Naše Gospe, a da so jih vaščani, ki se niso bali pokazati svoje verske prepričanje in ljubezen do svoje Marije, krepko zavrnili. Vse naslednje dni so si moški v vasi razdelili prostovoljno stražo v cerkvi, da bi odvrnili morebitne kasnejše napade.

To je že tretji nekulturni napad komunistov na to slavno Marijino svetišče. Vse po letu 1949 je prav na to božjo potno cerkev naperjena najhujša komunistična propaganda gonja. Čeprav so češkoslovaške oblasti na vse načine ovirale romanja, vendar so verni katoliški Slovaki kljub temu vsa leta prihajali k svoji Materi po moč in vero za prenašanje najkrušnejšega jarma, ki jim ga je vsilil komunizem.

Petrolej — pogonska sila 20. stoletja

Petrolej, ki ga v Ameriki običajno imenujejo olje, je rudnina, nastala iz velikih množin morskih in drugih živali, ki jih je pokrila zemlja, da niso mogle segniti. Na podoben način je nastal iz lesa in predpotopnih praproti in preslice premog. Premog in petrolej sta danes poleg vodne sile najpomembnejši pogonski sili. Vse izgleda, da bo v bodoče prevzela njuno vlogo — atomaska sila.

Če so dali 19. stoletju vzdevek stoletje pare, potem zasluži naše stoletje, da ga imenujemo doba petroleja, saj je nafta s svojimi izdelki velikega pomena za vse svetovno gospodarstvo. Zgodovina uporabe nafte in njenih derivatov je povezana z izumom motorja z notranjim izgorevanjem ter z razvojem civilnega in vojaškega letalstva.

Prvo vrtno so naredili leta 1859. Pridobljeno nafto so uporabljali predvsem kot svečavil in kolomaz. Do leta 1926 so pridobivali tri četrtine po vsem svetu porabljene energije iz premoga, ostanek pa iz hidroelektrarn in iz naravnega plina. Leta 1950, vsega četrta desetletja kasneje, je dalj premog komaj še polovico svetovne energije, nafta z derivati pa tretjino. V istem času se je svetovna potrošnja energije povečala za 80 odstotkov.

Nasitejemo nekaj podatkov o svetovni proizvodnji nafte. Leta 1951 je znašala skupna proizvodnja 610 milijonov ton od tega nad polovico v ZDA. Za njo so: Venezuela (190 milijonov ton), Saudova Arabija in Irak. Letna proizvodnja anglo-iranske petrolejske družbe je znašala okrog 30 milijonov ton. V letu 1952 je dosegla proizvodnja rekordno število 640 milijonov ton brez perzijske nafte.

Vzporedno narašča tudi zmogljivost čistilnic po vsem svetu: leta 1951 600 milijonov ton, v letu 1952 desetino več. Zdaj se čedalje bolj uveljavlja praksa, da nafto predelujejo v bližini svetovnih tržišč.

Pogosto se sliši, da bodo svetovne zaloge nafte izčrpane v dveh ali treh deset-

letjih, vendar ni tako nevarno. Čeprav se je pridobivanje nafte v minulih 25 letih več kot potrojilo, pa je tudi količina znanih zalog narasla trikratno. Po najnovejših cenitvah sklepajo, da bo nafte dovolj še za sto let. Zadnja leta so našli posebno velika naftna ležišča v ZDA in v zahodni Kanadi.

Če vzamemo svet kot celoto, se trenutno še ni treba bati, da bi nafte takoj kmalu zmanjkalo, dotlej pa bo človeštvo gotovo odkrilo nov način za proizvodnjo sintetičnega petroleja ali pa povsem nove vire energije. Do tistih časov pa je vsaj še več sto let.

Božič

Ena lučka prisijala,
ena zvezda zamigljala
tam nad mestom Bettehem.

Eno Dete je rojeno,
v ene jasli položeno
tam za mestom Bettehem.

So pastirčki prihiteli
v hlevček borni vsi veseli
tam za mestom Bettehem.

Mi pa z njimi poklekimo,
Bogu srca poklonimo
tam za mestom Bettehem.

S. S.

Najbolj dobrodošlo božično darilo

JE DR. PEČIAKOV MOLITVENIK »VEČNO ŽIVLJENJE« V NOVI IZDAJI, KI SE DOBI V KATOLIŠKI KNJIGARNI V GORICI IN PRI FORTUNATO V TRSTU.

Dulles opominja Francoze

Drugi dan zasedanja je Foster Dulles povzel besedo ter izgovoril na račun Francozov zelo trpke, toda jasne besede.

Foster Dulles je dejal med drugim, da je treba ustvariti na evropskem kontinentu evropsko obrambno skupnost ter položiti s tem temelj za čim širšo atlantsko skupnost. Nato je nadaljeval: »Zdi se, da nekateri naši prijatelji mislijo, da nas Amerikance zanima samo vojaška stran tega vprašanja in da nam ne gre za drugo, kot da rekrutiramo nemške sile. Mi smo sicer mnenja, da bi bilo skoro noro, ako bi Zapad ne hotel vedeti za prispevek, ki bi ga nemški narod dal lahko skupni obrambi, toda trditi, da se ameriško ljudstvo zanima le za nemško oborožitev, je laž in grenka ironija. Nekateri izjavljajo, da se bojijo, da Združene države ne bodo nudile Evropi vojaške pomoči, ako bi prišlo do uresničitve evropske obrambne skupnosti. Ta strah je neutemeljen. Nasprotno pa je res, da bi tedaj, če ne bi prišlo do ustvaritve skupne vojske in če bi se Francija in Nemčija znašle osamljene in v medsebojnim sovraštvu, lahko dvomili o bodoči evropski varnosti.«

Te besede je izgovoril Dulles na zasedanju ministrov, a na isto vprašanje se je povrnil v svoji večerni tiskovni konferenci in sicer na način, ki je bil še hujši od prvega. Dulles je namreč izjavil, da Združene države iskreno pričakujejo, da postane Evropska obrambna skupnost kmalu dejstvo, kajti Združene države bi bile drugače prisiljene pregledati temeljito svojo dosedanja politiko. Glede udeležbe nemških vojaških enot pri obrambi Evrope je Dulles dejal, da Ameriki ni toliko ležeče na tem, da pride do ustvaritve nemških divizij, temveč da se ustvari stanje, v katerem se Zapadna Evropa, posebno pa Francija in Nemčija, ne bosta mogli med seboj pobijati. Če pa bo-

sta hoteli same sebe moriti, bosta morali storiti to sami in na svoj račun. Združene države ne mislijo odstopiti od obveznosti, ki so jih sprejele v okviru atlantskega pakta, pač pa bi mogle spremeniti način izpolnitve teh obveznosti. Tako bi se mogle med drugim odločiti za umik svojih sil iz Evrope.

Te odkrite Dullesove besede so Francoze zelo hudo zadele in naravnost užalile. Bivši ministrski predsednik Daladier, ki je odločen nasprotnik Evropske obrambne skupnosti, je dejal, da take izjave žalijo narodna čustva Francozov in da je Dulles, ako je mislil dati francoskim komunistom propagandno orožje v roke, ta namen gotovo dosegel.

Tudi francoski tisk je ogorčeno odgovoril na Dullesove izjave. Levičarski list »Franc Tireur« pravi na primer, da diplomacija, ki tolče s pestjo na mizo, ni dosegla med zavezniki še nikoli takega uspeha. Isto usmerjeni »Cobalt« pa piše, da je treba ameriški ultimati sicer obžalovati, a obenem tudi razumeti.

Tega mnenja so razni francoski državniki, ki zagovarjajo ustvaritev evropske vojske.

Angleški tisk na splošno ni odobral Dullesovih besed, a ne toliko zaradi vsebine kot zaradi oblike. Se razume, da je sovjetski tisk, ki poskuša razdvojiti zaveznike, krepko potegnil s tistimi, ki so obsodili Dullesove besede.

Zanimivo je, da je Eisenhower Dullesove besede popolnoma odobrila. Mnogi so celo mnenja, da sta bila Eisenhower in Dulles v tem oziru domenjena. Znano je namreč, da imata v lastni stranki, posebno pa v ameriškem kongresu močno skupino nasprotnikov, ki očitajo ameriški zunanji politiki popustljivost in ki hočejo zmanjšati podporo Zapadni Evropi, ako se ta ne odloči in ne potrdi evropskega obrambnega pakta.

preganjati »poštene delavce«, ki niso hoteli izvesti Berjevih zločinskih načrtov.

Berji in njegovim sokrivcem očita poročilo, da so sabotirali vladno politiko glede gospodarstva in državnih posestev (sovhovov) ter da so poskušali poživiti ostanke meščanskih in nacionalističnih krogov, da bi mogli zasejati sovraštvo in neslogo med sovjetske narode s pomočjo nazadnjaških in imperialističnih sil.

Poročilo pravi, da so se Berja in njegovi sokrivci zatekli k terorističnim umorom, da bi se iznebili oseb, ki bi jih lahko spravile v nevarnost. Preiskava, pravi poročilo, je tudi dognala, da je imel Berja že od leta 1919 zveze s tujimi vohunskimi službami, posebno z menševiško stranko Georgije, ki je bila v službi tajne britanske službe.

Vladno poročilo očita Berji, da je obrekoval in spletkaril zoper tiste, ki so mu bili na poti, in da je bila njegova življenjska pot veriga zločinov, splet, zarotništva, oblastiželjnosti, obrekovanja in izzivanja.

Poročilo končuje z navedbo členov kazenskega zakonika, na podlagi katerega so obtožence izročili Najvišjemu sovjetskemu sodišču.

Kakšna usoda čaka Berjo in njegove tovariše, ni težko prerokovati.

je tudi dognala, da je imel Berja že od leta 1919 zveze s tujimi vohunskimi službami, posebno z menševiško stranko Georgije, ki je bila v službi tajne britanske službe.

Vladno poročilo očita Berji, da je obrekoval in spletkaril zoper tiste, ki so mu bili na poti, in da je bila njegova življenjska pot veriga zločinov, splet, zarotništva, oblastiželjnosti, obrekovanja in izzivanja.

Poročilo končuje z navedbo členov kazenskega zakonika, na podlagi katerega so obtožence izročili Najvišjemu sovjetskemu sodišču.

Kakšna usoda čaka Berjo in njegove tovariše, ni težko prerokovati.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

krmljenja tako krmljenje ne izplača več. Ugotovili so tudi, da meso bogato krmljenih živali zaostaja v okusu za mesom od navadno krmljenih.

Nauk za naše živinorejce: Teleta, ki jih mislimo odrežati doma, moramo vsaj skozi pol leta ali še bolje celih osem mesecev bogato rediti, predvsem jim ne smemo odtegovati mleka, a privoščiti jim moramo tudi dobrega sena in močnih krmil, kot so otrobi in oljnate pogače.

Največ mleka bo dala krava

če se bo nahajala v zmerno toplem hlevu, to je pri toploti 15-16° C. Če se toplota zviša, se zviša nekoliko do 2 stopinj C tudi kravina toplota, dihanje se pospeši, proizvodnja mleka pa pade. Seveda ne sme biti hlev premrz, ker porabi žival potem mnogo krme za vzdrževanje lastne toplote.

Tudi v hlevu ne bi škodil toplomer.

Rusija nima mesa

Pred kratkim je sovjetska vlada napovedala razne ukrepe, ki naj bi dvignili živinorejo. Takrat so sovjetski mogotci priznali, da je danes v Rusiji manj goved, kot jih je bilo v carski Rusiji. Med drugim je krav kar za cela dva milijona manj.

Pri hvalisanju petletk in doseženih uspehov govorijo sovjetski mogotci vedno le v odstotkih, ne povedo pa na kakšno podlago se nanašajo ti odstotki. Zato je za gospodarstvenika prav težko, da presodi rusko gospodarstvo na podlagi števil.

Nekdo pa je le hotel videti jasno, kako je s sovjetskimi plani za proizvodnjo mesa. Po dolgotrajnem zbiranju uradnih podatkov in njih proučitvi je prišel do zaključka, ki kaže rusko živinorejo v porazni luči: Če se tekoča petletka v živinoreji zaključuje ugodno, si bo ruski človek lahko privoščil tedensko 100 gramov mesa (5 kg na leto).

Živine je torej v Rusiji manj kot pod carjem, prebivalstvo pa se je za mnogo milijonov pomnožilo. Če ni krav, tudi ni mleka in ne masla.

Tega stanja niso pod Stalinom nikdar priznali. Takrat je bilo vse vzorno in vsega je bilo v izobilju. Sama propaganda!

Izgleda, da so današnji mogotci nekoliko bolj človeški in zato niso samo priznali obupno stanje živinoreje, temveč so tudi začeli kupovati maslo in meso v inozemstvu, predvsem v Avstraliji in na Novi Zelandi.

Tako poročajo iz Nove Zelande, da so tam prodali Sovjetom 3.000 ton masla, za 2.000 ton pa se pogajajo. Sovjeti so plačali maslo 30 do 40 šterlin dražje na tono, kot ga dobivajo Angleži.

Poleg masla pa želijo Sovjeti kupiti velikanske količine mesa, bodisi govejvega, ovčjega ali prašičjega. Nova Zelandi pravi, da zamore dobavljati Sovjetom le male količine mesa, ker je vezana s pogodbo na Anglijo. Trenutno lahko odstopi kakih 500 ton. Enak odgovor so dobili Sovjeti tudi v Avstraliji.

Sovjeti želijo kupiti meso tudi v Južni Ameriki, a tudi tam imajo z Anglijo in drugimi evropskimi državami take pogodbe, da za Sovjete prav malo ostane.

Brez velikih zalog mesa pa se ni moglo vojskovati!

GOSPODARSTVO

Okrutnost pri klanju prašičev

Kaj pa je tu novega?

Si že gledal, kako koljejo prašiče? Če nisi gledal, pa si gotovo slišal obupno kruljenje na smrt obsojenega prašiča. Prašič pa ne kruli samo, temveč tudi brea. Instinkt mu pravi, da je v neposredni življenjski nevarnosti in zato se skuša rešiti onih, ki mu strežejo po življenju. Pri tem je premnogokrat kateri pošteno opraskan, pa tudi prašič se lahko poškoduje. Na vsak način je meso pred smrtjo zmučene prašiča manj vredno kot od prašiča, ki izgubi življenje skoraj nezavedno.

Mnogi zahtevajo, da je potrebno tak način zakola odpraviti in prašiču olajšati smrt. To se doseže, če se prašiča prej omami s plinom, in sicer ogljikovo kislino (ista kot se tvori pri vrenju vina in onemogočuje dihanje). Omamljenega prašiča se z lahkoto zakolje. Omamljenje prašičev ne bi stalo mnogo, ker je dotični plin zelo poceni, samo imeti je treba primeren neprodušen prostor, kamor se lahko prašiča zapre za nekaj minut in tam s plinom omami.

Tak način klanja se je uveljavil že v več državah.

Najbolj mehanizirano kmetijstvo v Italiji

je v provincah Emilije in Romagne, kjer je bilo začetkom t. l. 20.918 traktorjev in drugih motornih kmetijskih strojev. Na drugem mestu je Lombardija z 18.593 stroji. Sledijo: Benečije z 18.199 strojev, Piemont 13.205, Toscana 4.718, Lazio 3.788, Marche 2.857, Puglie 2.664. Sorazmerno najmanj strojev je na Sardiniji.

Umetno sušenje krme

V mnogih državah delujejo sušilnice za krmo. V Italiji se ta način sušenja še ni uveljavil, ker je predrago potrebno gorivo.

Veliko prednost nudijo sušilnice pred navadnim sušenjem s tem, da se ni odvisno od vremena in se krmo lahko posuši tudi v deževnih dneh, samo če je na razpolago sveža krma. Slaba stran umetnega sušenja pa so sorazmerno visoki stroški in pa dejstvo, da krma izgubi nekoliko na prebavilnosti, ker se vrši sušenje pri visoki toploti (preko 200° C).

Na Nizozemskem je prodajna cena umetno sušenega sena 22 goldinarjev za 100 kg, kar bi bilo 3.200 naših lir. Dovoz sveže krme, sušenje in vsa s tem združena opravila poizrejo polovico navedene svote ali 11 goldinarjev. Za 100 kg osušene krme je potrebno za 8 goldinarjev sveže krme, tako da ostanejo 3 goldinarji kot dobiček.

Najbolj mehanizirano kmetijstvo v Italiji

je v provincah Emilije in Romagne, kjer je bilo začetkom t. l. 20.918 traktorjev in drugih motornih kmetijskih strojev. Na drugem mestu je Lombardija z 18.593 stroji. Sledijo: Benečije z 18.199 strojev, Piemont 13.205, Toscana 4.718, Lazio 3.788, Marche 2.857, Puglie 2.664. Sorazmerno najmanj strojev je na Sardiniji.

Umetno sušenje krme

V mnogih državah delujejo sušilnice za krmo. V Italiji se ta način sušenja še ni uveljavil, ker je predrago potrebno gorivo.

Veliko prednost nudijo sušilnice pred navadnim sušenjem s tem, da se ni odvisno od vremena in se krmo lahko posuši tudi v deževnih dneh, samo če je na razpolago sveža krma. Slaba stran umetnega sušenja pa so sorazmerno visoki stroški in pa dejstvo, da krma izgubi nekoliko na prebavilnosti, ker se vrši sušenje pri visoki toploti (preko 200° C).

Na Nizozemskem je prodajna cena umetno sušenega sena 22 goldinarjev za 100 kg, kar bi bilo 3.200 naših lir. Dovoz sveže krme, sušenje in vsa s tem združena opravila poizrejo polovico navedene svote ali 11 goldinarjev. Za 100 kg osušene krme je potrebno za 8 goldinarjev sveže krme, tako da ostanejo 3 goldinarji kot dobiček.

Rdeči radič — „Radicchio di Treviso“

Naši radičarji ne marajo Trevizanskega rdečega radiča, ker ima spicaste liste. Mi imamo raje sorto z okroglimi listi. A naša proizvodnja je neznatna napram oni v okolici Trevisa, kjer ga pridelajo nad 6.000 q in ga v velikih količinah pošiljajo na trge Srednje in Severne Evrope.

Z izvozom rdečega radiča se peča tam predvsem z drugo v Mogiano Veneto, ki je napravila letos velikansko reklamo za potrošnja trevizanskega radiča tudi v notranjosti Italije. Prekrasne reklamne liste so razposlali hotelom in zasebnikom. Ponujajo radič na dom v lepih kosaricah. Vendar mislimo, da ta reklama ne bo posebno užgala, ker je treba poslati vnaprej 1.800 lir, da se potem dobi na dom okoli 4 kg radiča. Cena 450 lir za kg pa je že precej previsoka.

Novi poskusi krmljenja živine na Angleškem

Ze skozi 7 let delajo na univerzi v Cambridge poskuse s krmljenjem živali na znanstveni podlagi. Skupine po 24 telet tvorijo eno poskusno enoto, katero opazujejo do 26. meseca starosti, nakar jo zakoljejo in preizkušajo tudi dobroto mesa.

Vsebinska poskusov je naslednja: Eno enoto (24 telet) krmlijo skozi 8 mesecev zelo bogato z mlekom in močnimi krmili ter dobrim senom, drugo enoto krmlijo tako, kot delajo navadno tamkajšnji kmetje. Po preteku prvih 8 mesecev razdelijo prvo enoto na dve: polovico krmlijo še nadalje zelo bogato, drugo polovico pa navadno. Po 18 mesecih razdelijo zopet enoto, ki je bila bogato krmljena.

Dosedanja doznanja so naslednja: Bogato krmljena enota pošestori v prvih 8 mesecih svojo težo ob rojstvu, navadno krmljena enota pa samo potroji. Torej je za prvih 8 mesecev bogato krmljenje na mestu.

Drugače pa je nadalje: Izkazalo se je, da se najboljše obnašajo enote, ki so prešle po 8 mesecih iz bogatega krmljenja na navadno. Od teh enot se dobi najbolj težke živali. Torej se po 8 mesecih bogatega

Novi poskusi krmljenja živine na Angleškem

Ze skozi 7 let delajo na univerzi v Cambridge poskuse s krmljenjem živali na znanstveni podlagi. Skupine po 24 telet tvorijo eno poskusno enoto, katero opazujejo do 26. meseca starosti, nakar jo zakoljejo in preizkušajo tudi dobroto mesa.

Vsebinska poskusov je naslednja: Eno enoto (24 telet) krmlijo skozi 8 mesecev zelo bogato z mlekom in močnimi krmili ter dobrim senom, drugo enoto krmlijo tako, kot delajo navadno tamkajšnji kmetje. Po preteku prvih 8 mesecev razdelijo prvo enoto na dve: polovico krmlijo še nadalje zelo bogato, drugo polovico pa navadno. Po 18 mesecih razdelijo zopet enoto, ki je bila bogato krmljena.

Dosedanja doznanja so naslednja: Bogato krmljena enota pošestori v prvih 8 mesecih svojo težo ob rojstvu, navadno krmljena enota pa samo potroji. Torej je za prvih 8 mesecev bogato krmljenje na mestu.

Drugače pa je nadalje: Izkazalo se je, da se najboljše obnašajo enote, ki so prešle po 8 mesecih iz bogatega krmljenja na navadno. Od teh enot se dobi najbolj težke živali. Torej se po 8 mesecih bogatega

Agrarna reforma v Italiji

Do konca zadnjega novembra je bilo razdeljenih 289.726 hektarjev zemljišča na 57.140 družin. Če bi bila navedena površina razdeljena enakomerno, bi prišlo na družino približno 5 ha ali 13 naših njiv.

V resnici pa so dobili od 1.44 ha do 10.5. Prva številka velja za Fucino, to je jezersko dno, ki ga je osušil ded današnjih Torloni in je zelo rodovitno ter je tam mogoče vrtnarstvo. Največ so dobili agrarni interesi na Sardiniji, za katere velja druga številka.

Razlaščenih, a še ne razdeljenih je nadaljnjih 410.000 ha zemljišča.

Največji pivci vina

so Francozi, kjer pride na leto na vsakega Francoza, torej na otroke in odrasle, ženske in moške, 126 litrov popitega vina. V drugih glavnih vinorodnih državah je potrošnja naslednja (vedno na prebivalca in leto):

Portugalska	97 litrov
Italija	77 »
Čile	57 »
Argentina	53 »
Španija	50 »
Grčija	49 »

V vseh teh državah — ki proizvajajo vino — se je v povojnih letih potrošnja nekoliko dvignila. Neznaten porastek zaznamuje potrošnja vina tudi v državah, ki vino uvažajo, a porastek bi bil mnogo večji, če ne bi bila določena za vino zelo visoka uvozna carina.

Vinu največji tekmeč je pivo, posebno v Avstriji, Nemčiji, Grčiji, Belgiji, Nizozemski in drugod. V Franciji predstavlja jabolčnik zelo hudo konkurenco vinnu, Švicarji pa popijejo namesto vina velike količine mineralne vode in sadnih sokov.

Največji pivci vina

so Francozi, kjer pride na leto na vsakega Francoza, torej na otroke in odrasle, ženske in moške, 126 litrov popitega vina. V drugih glavnih vinorodnih državah je potrošnja naslednja (vedno na prebivalca in leto):

Portugalska	97 litrov
Italija	77 »
Čile	57 »
Argentina	53 »
Španija	50 »
Grčija	49 »

V vseh teh državah — ki proizvajajo vino — se je v povojnih letih potrošnja nekoliko dvignila. Neznaten porastek zaznamuje potrošnja vina tudi v državah, ki vino uvažajo, a porastek bi bil mnogo večji, če ne bi bila določena za vino zelo visoka uvozna carina.

Vinu največji tekmeč je pivo, posebno v Avstriji, Nemčiji, Grčiji, Belgiji, Nizozemski in drugod. V Franciji predstavlja jabolčnik zelo hudo konkurenco vinnu, Švicarji pa popijejo namesto vina velike količine mineralne vode in sadnih sokov.

Lučke prižgimo, Dete častimo, ki v jaslih leži.

Z GORIŠKEGA

Marijino in božično slavlje v Gorici

Vse vernike vabimo, da se udeležijo prvega skupnega Marijinega slavlja, ki se bo vršilo v goriški stolni cerkvi v nedeljo 27. decembra ob 3h popoldne. Pridite, da z molitvijo in pesmijo počastimo božje Dete in Njegovo Mater.

Nove določbe o prenosu lir v inozemstvo

V »Uradnem listu« z dne 28. oktobra so bili objavljeni novi predpisi, ki se nanašajo na prenos denarja v inozemstvo ali iz inozemstva. Po teh predpisih lahko potniki, ki potujejo iz Italije v inozemstvo, nesejo s seboj do 30.000 lir tudi v bankovcih po 5 in 10 tisoč. Italijanske oblasti pa dovoljujejo osebam, ki prihajajo iz inozemstva, da lahko prinesejo neomejeno količino bankovcev, kakršne koli vrednosti.

Novi ravnatelj bolniške blagajne

Odvetnik Virginio Savoini je bil v teh dneh imenovan za novega ravnatelja Bolniške blagajne (INAM) v Gorici.

Podpore za dijake

Naučno ministrstvo sporoča, da je razpisal natečaj za 330 podpor po 15.000 lir za srednješolske dijake; natečaja se lahko udeležijo dijaki, ki imajo pogoje, katere

predvideva zakon z dne 31. julija in 28. sept. 1945. — Prošnjo je treba nasloviti na omenjeno ministrstvo do 31. jan. 1954.

Isto ministrstvo je razpisalo natečaj za 150 podpor po 30.000 lir za visokošolce v pogojih kot zgoraj. Prošnjo je treba vložiti do 15. marca 1954. — Za informacije se vsakdo lahko obrne na prefekturo.

Oprostitev šolske telovadbe

Otroci, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo uspešno prisostvovati pouku telovadbe, morajo po navodilih ministrstva za vzgojo vložiti prošnjo na šolsko skrbništvo že v prvih mesecih pouka. V izjemnih primerih bodo šolske oblasti dovolile stalno oprostitev.

Polnočnica v Gorici

Kakor prejšnja leta, tako bo tudi letos pri Sv. Ivanu polnočnica.

Na Sv. Stefan bo pa popoldne ob 4h ura molitve.

WILHELM HÜNERMANN:

46

Oče Damijan

»Prej boš ti mene pokopal, makua Kamijano,« je starec stresel z glavo.

»Ne, ne! To pot sem jaz na vrsti. Kmalu bo delopust! Mislim, da sem ga nekoliko zaslužil!« Nato je pater sedel na klopi, ki je stala pod pandanusom, in se globoko zamislil.

Da, misijonar na Molokaju je zaslužil delopust. Zetev dobro kaže. Drugi naj tu dalje žanjejo, ako jih Bog kliče. A dokler bo dihal, tako dolgo hoče pater Damijan ostati na tem otoku. Pred dvema letoma so mu zdravniki svetovali, da bi se vrnil v domovino na Flamsko. Mislili so, da mu bo severni zrak bolj prijel. Morda bi mu celo vrnil zdravje. Da, še škof mu je priporočil vrnitev v domovino. Tedaj je Damijan za hip okleval. Bilo mu je, kot da spet šumijo okrog njega tremelovska polja. Za trenutek je skoraj verjel, da mu močna, zdrava zemlja v domovini podari zdravje. Nato pa je smehljaje se stresel z glavo in rekel:

»Oče je doma pri svojih otrocih! Ne morem proč od njih!« In nikdar več mu ni prišlo na misel, da bi se vrnil domov na Flamsko.

A pozdrav mu bo domovina vendar še

prinesla. Njegov stari prijatelj je sklenil priti k njemu, da mu bo stregel. Misijonarju se je obraz razvedril, ko je potegnil iz žepa pismo in že četrtri danes bral:

»Jožef! Dragi dečko!

Ali se še spominjaš na Braine le Comte? Mladiča si ga vedno imenoval, ti zakoreninjeni Flamec! Ali se še spominjaš valonskega fantiča, kateremu si nekoč z ravnilom sprasil hlače? Ali več, kaj je postalo iz njega? Misijonar je pri rdečkožcih na divjem zapadu. V skalnatih soteskah Origona, ako veš, kje tičijo.

O, tukaj je zelo romantično! Pomisli, nedavno je imelo nekaj rdečkožcev tako mrzno do mene, da so me hoteli spet na raznju. Tedaj sem ravnodušno prišel iz žepa svojo velikansko žepno uro in prijazno rekel: »Spoštovani gospodje, podarim vam svojo žepno uro, ako boste res tako dobri in me mučili!« — Tedaj so bratci osupnili, vnovič sklicali vojno posvetovanje in mi kmalu javili novo odločitev: Ak res tako težko čakam mučeniškega vena, tedaj mi ne marajo napraviti tega veselja. Nato so me škodoželjno pogledali in izginili v grmovju. Jaz pa sem razočaranje mirno in vdano prenesel.

A tukaj ti nekaj čenčam, kar je seveda povsem resnično, in vendar bi moral pisati kaj o tebi.

Ljubi prijatelj, zvedel sem za tvojo tež-

S T R Ž A Š K E G A

Vera in naš čas

PRIHODNJO NEDELJO BO PRI RADIIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« GOVORIL DR. JAKOB UKMAR »O JASLICAH IN BOŽIČNEM DREVEŠČU«.

Obenem se voditelji te oddaje obračajo na poslušalce s prošnjo, da bi se kaj oglašili in povedali svoje želje. Oddaja »Vera in naš čas« bo kmalu praznovala leto dni obstoja. Ima že mnogo prijateljev in zvestih poslušalcev. Zato bi bilo zelo zanimivo zvedeti, kaj si ljudje od te oddaje želijo, kaj jih bolj zanima, in tudi, česa ne marajo. Vse svoje želje in predloge glede omenjene oddaje lahko naslovite na: č. g. Stanko Zorko, Vicolo delle Rose 7, Trst.

Mačkovlje

ZACETEK MARIJINEGA LETA

Za praznik Brezmadežne smo imeli pri nas duhovno obnovo, ki jo je vodil odlični pridigar g. misijonar Ludvik Savelj. Tridnevna nas je versko poglobila in nas pripravila na praznik Brezmadežne, otvoritveni dan Marijinega leta. Dobra spoved in vredno obhajilo je najlepša priprava. Veliki del vaščanov je to razumel, med njimi tudi dokaj fantov in mož.

Pri popoldanski zaključni slovesnosti je bila slovesna skupna posvetitev duhovnije Srcu Jezusovemu in Marijinemu. To naj bi bil začetek posvečevanja posameznih družin skozi vse Marijino leto. Vsi navzoči so dobili spominsko podobico, kjer so zapisani sklepi: Hočem: 1. zavračati slab tisk, 2. zatirati sovraštvo in kletev, 3. po-

svečevati Gospodov dan, 4. mesečno prejemati zakramente, 5. biti zaveden katoličan.

Na praznik zvečer je dramatski odsek Marijine družbe priredil v čast Brezmadežni akademijo. Posebno je ugajala igra iz modernega življenja: Materina srca. Revno delavsko dekle hoče užitek in slave. Ob robu prepada jo reši ljubezen zemeljake in nebeške Matere. Mlade igralke so vloge podale prepričljivo, doživeto.

POGREB MARIJINE DRUŽBENICE

Ze dalj časa je težka bolezen rak izsaval življenje članice tukajsne dekliske Marijine družbe Ani Smotlak. V osmini svojega praznika jo je Brezmadežna po božjem privoljenju poklicala k sebi. V soboto 12. decembra smo imeli v Mačkovljah pogreb, kot ga najbrže še ni bilo. Mnogi ljudje je pričala, kako je bila pokojna Smotlakova spoštovana in priljubljena, čeprav je živela ponižno in skrito, da je v vasi skoro opaziti ni bilo. Bela krsta in dolga vrsta belo oblečenih deklet pred njo je morala človeka ganiti. Na pokopališču je pokojni v slovo spregovoril domači dušni pastir in poudaril, da Smotlakova izhaja iz trdne krščanske družine, kar jo je varovalo na pravi poti; da je bila vestna članica Marijine družbe, kar je za naš čas posebna milost, in da nam je vsem v zgled v potrpežljivosti, s katero je prenašala svojo bolezen. V imenu Marijine družbe se je od pokojne poslovila s toplimi besedami družbenice. Pevski zbor pa je kakor že na domu in v cerkvi zapel ubrano žalostinko.

RAZNE NOVICE

Štipendije za vojne sirote

Za tekoče šolsko leto je razpisan natečaj za tisoč štipendij za vojne sirote. Štipendije so takole razdeljene: 400 za nižjo srednje šole po 20 tisoč lir vsaka, 400 za višje srednje šole po 25 tisoč vsaka, 200 za vseučilišče po 50, odnosno 75 tisoč vsaka.

Kdor ima pravico do podpore in je želi biti deležen, naj vloži prošnjo na sedež pokrajinskega odbora vojnih sirot v Gorici, Corso Italia 17, najkasneje do 31. decembra.

Jelka pred milansko stolnico

Pred milansko stolnico so postavili ogromno jelko, 20 m visoko, ki jo je danski turistični klub poslal italijanskemu Rdečemu križu kot božično darilo. Za prenos tega 8 tonskega drevesa iz daljne Danske je bil potreben poseben motorni vlak. V božičnih dneh jo bodo razsvetlili s tisočimi lučmi in bo služila kot poziv za dobra dela v korist Rdečemu križu.

Proti prostemu uvozu jaje

Pristaši organizacije »neposrednih obdelovalcev« so v parlamentu v Rimu zahtevali, naj se vpelje uvozna carina na jajca in obnovi izvajanje določbe, da morajo uvožena jajca imeti žig, iz katerega je razvidno iz katere države so.

Danes so namreč uvožena jajca iz Poljske, Češke, Ogrske in Rumunije mnogo cenejša, kot so jih italijanski magazinerji konzervirali, ko so bila najbolj po ceni.

Zdravniška oskrba

Po določbi zadnjega uradnega lista bodo od sedaj naprej deležni zdravniške oskrbe tudi državni upokojenci in člani njihovih družin do 21. leta.

Najvišji vrh sveta v filmu

Britanska odprava, ki je v letošnjem juniju dosegla streho sveta, Mount Everest, je imela s seboj tudi filmskega operaterja. Bil je to Tom Stobart, sin znanega plezalca in raziskovalca, ki je že v zgodnji mladosti začel plezati po gorah. Brez dvoma bo to najzanimivejši film, kar so jih kdaj zavrteli na platnu, pa čeravno ne bo popoln, kajti operater se ni mogel povzpeti na vrh, ker bi ga dvakilogramski teža aparata pri tem vzponu preveč ovirala. Zvesto pa je sledil ekspediciji do petega taborišča v višini 8229 metrov in vse do tu napravil krasne posnetke. V podnožju Mount Everesta je takrat vladala pomlad, pomlad v najlepši deželi sveta. Ogromni grmi gorskega sleča, visoki do dvanajst metrov, so bili v polnem razcvetu. Cveteli so v vseh pisanih barvah, med njimi pa so se belili velikanski cveti magnolij. V tej čudežni pokrajini stoji samostan tibetanskih lam, umetniško okrašen v vseh najlepših barvah.

Do višine 6000 metrov je operater z lahkoto snemal. Tu pa je naletel na velike težave in delo je le počasi napredovalo. Začelo je namreč primanjkovati kisika in tudi mraz je zelo škodil filmskemu aparatu,

tako da se je filmski trak začel trgati. Ko so prišli do 3. taborišča je tu divjal silen vihar in operaterju se je posrečilo, ujeti ga na trak.

Najlepši prizor v filmu pa bo brezdvoma tam, kjer se Hilary in Tensing vračata kot zmagovalca in po dogovorjenem znamenju dvigata kvišku roki. Preostala ekspedicija, misleč, da je poizkus propadel, je videti vsa pobita, a ob tej presrečni novici kar ponori od veselja, začno se objemati in skakati po snegu, ne meneč se za operaterja, ki jih hiti snemati na trak.

Gospodarski kriminal

Sleparije in poneverbe v trgovini in obrti so res na dnevnem redu. Dovolj, da človek vzame v roke kak dnevnik, pa bo skoro vsak dan srečal poročila o velikih tatvinah, sleparijah, poneverbah in podobnem, ki so jih zakrivali razni uravniki in poslovodje na kolektivnih kmetijah in v trgovinskih obratih. Med njimi so prav velikokrat tudi ženske. Pri teh poneverbah gre vedno za sto tisoč in tudi milijone dinarjev. Le nekaj primerov: v Mariboru so organi kriminalistične službe napravili konec nepoštenemu delu uslužbenec Invalidskega podjetja »Fotolike«. »Slov. poroč.« trdi, da je poslovodja Ivan Zelnik s pomočjo Dušana Jelušiča in blagajničarke Alojzije Pintarič oškodoval podjetje za več kot milijon din. V Ljubljani so ugotovili podobne nepoštenosti v trgovini »Sneguljčica«, ki deluje v okviru veletrgovine »Na - Mac«. Dve poslovodkinji sta podjetje oškodovali za nekaj sto tisoč dinarjev. Takih primerov je, kot rečeno, precej. Kot se vidi tudi socialistična družba ne ubije v človeku pohlepa po denarju in udobnosti.

Nobelova nagrada za mir

Bivši ameriški zunanji minister Jurij Marshall je prejel Nobelovo nagrado za mir. Zaslužil si jo je s svojim načrtom za gospodarsko pomoč Evropi. Ravno pomoč po Marshallovem načrtu je pripomogla, da se je Evropa po zadnji vojni hitro opomogla.

LISTNICA UREDNISTVA

Prihodnja številka izide v torek 29. decembra.

Iz Francije

Društvo sv. Barbare Sallaumines - Mericourt je 6. dec. priredilo proslavo na Fouquieres, v prostorih Mme »Mlinar«. Najprvo se najtopleje zahvaljujemo našemu monsignorju Valentinu Zupančiču in njegovemu povabljenemu gostu. Enako tudi lepa hvala zveznemu predsedniku Blažu Zupančiču za njegov govor, katerega je imel na proslavi. Posebno hvalo moramo tudi izreči našemu rojaku Simončiču in Gregorčiču in pevovodjema ter igralcem in tudi pevcem iz Bruay. Zahvaljujemo se tudi v Lievin zastavonoši, kateri se je tudi udeležil sv. maše 6. dec. V Sallaumines se pa moramo zahvaliti pevovodju, ker so z zborom učili 6 mesecev narodne, se pa niso mogli na žalost naučiti ne peti in tudi ne žvižgati, samo spati in sabotirati pri proslavi. Na žalost sem primoran to povedati v našem »Katoliškem glaslu«, katerega vsak Jugoslovian bere. Priredili smo tudi srečolov, kateri nam je prinesel lep dobiček. Ostane čistega dobička 16.838 fr. S pozdravom: Bog živi!

J. L.

bili spočetka povsem nedostopni in so le z nejevoljo sprejemali njegove dobre, so se oddaljili in odprli svoja srca, ko so videli, da je pater sam postal gobav. Če se je tedaj z malim vozom, v katerega je bil vprežen stari Vilem, zjutraj peljal na sprehod skozi vas, so ga ljudje gledali prijazno in hvaležno. Na otoku ni bilo nikogar več, ki ne bi misijonarja ljubil iz vsega srca.

Hipoma se je pater Damijan zdrnil iz svojih misli. Nenadoma se je stemnilo. Nebo je postalo žveplenorumen. Ptice so preplašeno prhutali po zraku. V sirotišnici je nekaj otrok začelo od strahu kričati. Grobar Toma je zasadil lopato v zemljo in se prestrašen opotekal s pokopališča. Hipoma je kakor plamen švignil z neba blisk. Treskalo je, kot bi hotelo zdrobiti ves otok. Nenadoma je, kakor strel iz topa, izbruhnil vihar. Kakšen vihar! Pater se je trdno oklenil železne ograje na pokopališču in se s poslednjimi močmi vlekel naprej.

»Mož Bog! Moji otroci! Moji otroci!« je klical v vihar.

Tu in tam je videl, kako se je podrlo drevo. Tam je orkan zgrabil kočo, jo prevrgel kakor igračo in s trušcem zrušil stene in streho drugo na drugo. Vihar je tulil in kričal in divjal.

»O Bog, ali hočeš uničiti moje delo?« je stokal duhovnik.

Predirljivi kriki so postajali vedno močnejši in zategnjeni klici so prihajali kakor iz smrtne stisk. Od obale sem je grmelo in se togotilo morje in so se dvigali valovi visoki kakor gora.

»Usmiljenje, o Bog! Usmiljenje!« je klical pater, ki se je kakor velikani upiral orkanu. Slednjič! Slednjič! Sirotišnica! Vihar je zaloputnil vrata. Z nadčloveško močjo jih je gobavi misijonar odprl. Hvala Bogu! Bil je pri svojih otrocih. Malo krdelo se je preplašeno stisnilo k očetu. Vihar je treskal in butal ob stene. Nekaj oken se je zvenketaje razsulo. Od strehe je ropotaje zletelo nekaj odtrganih škarnic. A hiša je vzdržala.

Naenkrat pa sta se razlegla strašen tresk in rušenje.

»Cerkveni stolp!« so zakričali otroci. »Zvonik se podira!« Ko je pater videl, kako se je lepi stolp hreščaje prevrnil in je zvon s presunljivim zvenkom treščil na zemljo, so mu solze zalile oči.

»O Bog, zakaj si razdejal svojo hišo?« Naglo, kakor je orkan prišel, je spet onemel. Poslednji bliski so s svetlim plamenom švigili nad zemljo. Grom se je oddaljil. Nato pa je postalo tiho, tiho, kakor na pokopališču. Na nebu so se razvlekli oblaki in sonec je obsijalo razvaline v Kalavao.

Damijan je stekel ven, da bi poiskal mrtve in ranjene. Bil je čudež, da je našel

Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo:

Kavarna
Buffet
Bar

Bratuž

Gorica, ulica Mameli 4 - Telefon 34-78

Klobučarna

M. Leban

Gorica, ulica Rastello 28

Športni in klasični klobuki,
dežniki i.t.d.

Primarij

Dr. J. Uctovec

za nošanje in živčne bolezni

Gorica, ulica V. Veneto 13 - Tel. 32-47

Trgovina čevljev

AND. ČOTAR

Gorica, ul. Rastello 34

Goriška Mohorjeva družba

Gorica, Riva Piazzutta 18

Diplomirana krojačnica
s srebrno medaljo l. 1953

Podgornik Leopold

Trst, ulica Oriani 9

Drogerija

(lastnik Anton Mervič)

„Diana“

Gorica - ulica Rastello 27 - Tel. 25-02

Slov. kat. prosvetno društvo
v Gorici

vošči svojim članom, njihovim družinam in vsemu slovenskemu katoliškemu občestvu v zamejstvu, naj božje Dete prinese vsem svoj božični mir in v novem letu svoj obilni blagoslov.

Buffet pri Joškotu

Trst, ulica Ghega št. 3

TRGOVINA ČEVLEJEV

»ALPINA«

GORICA - CORSO VERDI 34 - TEL. 25-17

Zaloga des in gradbenega materiala

Mici Rudolf

Gorica, ul. Duce D'Aosta 29 - Tel. 27-08

Vsem dobrotnikom, prijateljem, tu in po svetu, želimo, naj novorojeni Zveličar razlije obilno roso svojih božjih darov nad njihove družine ter njih delo. Novoletni zvonovi naj njim in nam vsem zazvonijo v srečno in blagoslovljeno novo leto!

Odbor za gradnjo Katoliškega doma
v Gorici

FODERAMI

TRST

ULICA GINNASTICA 22 - TELEFON 95-998

Pertot

Slovensko Alojzijevešče v Gorici
se spominja družin svojih gojencev, sedanjih in bivših, vseh dobrotnikov in prijateljev.

Sirotišče sv. Družine

se ob božičnih praznikih zahvaljuje vsem dobrim srcem, ki so mu do sedaj stala ob strani, ter kliče nadnje božjega blagoslova v novem letu.

Dekliška Marijina družba v Gorici

skupaj z vodstvom pozdravlja vse članice širom po svetu ter jim želi božjega mira in močne duhovne rasti v Marijinem letu.

Darovi za sklad L. Kemperla

M. J. A. - Trst 200 lir.

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

N. N. Ronki 1000 lir.

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE
Namesto cvetja na grob pok. Pelicena
daruje družina Terpin iz Steverjana 500 L.
N. N. Ronki 1000 lir.
Srčna hvala!

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Trgovina z električnimi predmeti
in kuhinjski priborom

Kerže

TRST - PIAZZA S. GIOVANNI 1

Domača čevljarna in trgovina

Kosič Benedikt

Gorica, ulica Rastello 1

Naročila za božične darilne pakete
v Jugoslavijo

se sprejemajo vsak dan v

trgovini jestvin v Trstu

ulica Rittmajer 6 - tel. 24353 - cas. post. 252

Postrežba točna, garantira se za vsako pošiljko

TISKARNA

Budin

GORICA - RIVA PIAZZUTTA 18 - TELEFON 26-76

le malo ranjenih, ki jih je za silo obvezal. Izpod razvalin neke kočice so potegnili u-mirajočega gobaveca, ki je kmalu nato v patrovem naročju izdihnil. Sicer pa orkan ni uničil nobenega človeškega življenja.

»O Bog, bil si milostljiv svojim otrokom!« je molil pater. Seveda so bile razrušene mnoge kočice, zvonik razbit, streha močno poškodovana.

Za trenutek je patru hotel upasti pogum ob pogledu na razdejavanje. Nato pa se je gobavec s poslednjimi močmi zbral. Upognjena ramena so se vzravala. Vnete oči so vzplamtele v posebnem ognju. Roke so se skrčile v pest. Nato pa je rekel, zdaj od gohavosti že močno ranjeni mož, ki ga je bilo nadčloveško trpljenje spravilo na rob groba:

»Otroci! Začeli bomo znova! Koče bomo kmalu spet pozidali. Našemu Gospodu Bogu pa njegove hiše ne bomo zakrpali, sezidamo mu novo. Jutri zavijimo sekire!« In duhovnik je odpodil od praga smrti, smrti in pokoja, po katerem je hrepenel. Za misijonarja na Molokaju ni delopusta. Tukaj smrt še ni imela pravice, ker ji je nasproti stopila volja velikana.

Kateri orkan more streti tako moč? Damijan de Veuster je delal kakor v vročici. Od jutra do večera so videli gobaveca, čigar roke so bile še deloma zdrave, a sekirino in z dletom in s klavdom in s skobljem pri delu.

»Kadar bo Bog spet imel svojo hišo, potem lahko umrjem!« je čisto dejal, ako so ga silili k počitku.

»Morate si prizanašati!« ga je opominjal zdravnik.

»Si bom pač tisoč let utegnil prizanašati, ko bom ležal v grobu.« je nato misijonar smeje se odgovoril in zamahnil s sekirjo, da je kar zazvenelo.

Celo ponoči si pater Damijan ni privoščil počitka. Ze pred več leti je na Molokaju vpeljal vedno čiščenje. Bolnikom je pogled na žarečo monštranco s svetlo hostijo vli v dušo tolažbo in mir. V nočeh, ko Damijanu ni bilo treba tesati pri hiši božji in ne biti pri bolnikih ali umirajočih, je po ure in ure preklečal pred Najsvetejšim, molil brevir ali iz neizčrpnega molitvenika svojega sreča, ki mu ga je bila pred mnogimi, mnogimi leti odprla njegova mati. Marsikatero noč ni šel v posteljo in vendar je drugo jutro po sveti maši spet pomagal pri zidanju nove cerkve.

Nekega dne pa se je na Molokaju pojavil Lambert Conrady. Našel je prijatelja sredi dela, z znojnim obrazom in s klavdom in z dletom v rokah. Pater Damijan ni utegnil, da bi šel prijatelju naproti v pristanišče.

Zdaj mu je smehljaje se ponujal orodje. »Ravno prav prihajaš, dragi prijatelj!« je klical. »Kar zavijaj si rokave in na delo!«

Ko je Lambert Conrady zagledal prijatelja, mu je na obrazu zamrl smehljaj. »Jožef!« je ginjen dejal. Nekaj časa je Lambert gledal v zabuhli, spačeni, brazgotinasti obraz, nato pa se je obrnil proč in se razjokal.

»Da, da, tako se spet vidimo, dragi tovariš!« je rekel pater Damijan tiho. Nato pa je smehljaje se dostavil:

»Na delo! Slišiš! Na Molokaju je čas dragocen. Vsaka sekunda je diamant.«

»No pa začnimo!« je zaklical Conrady. »Žebelj, ki ga zadenem, bo šel skoz in skoz.«

»Če ga boš zadel.« se je norčeval Damijan.

TOLAZNICA ŽALOSTNIH

Stavba pa je rasla kakor čudo iz zemlje. Ves Molokaj je delal. Kdor je le še mogel ganiti z roko, je pomagal. In ves svet se je udeležil zidanja cerkve gobavcem. Od vsepovsod so prihajale velike denarne pošiljke. Kardinal Manning je v Angliji organiziral pomoč za Molokaj. »Times« je na pobudo nekega plemenitega anglikanskega župnika priredil zbirko, ki je dala skoraj tri tisoč funtov šterlingov. Neki irski delavec je daroval svoje zadnje prihranke. Iz Amerike je dospel krasen oltar. Anglija je poslala bakrene plošče za zvonik in cerkveno streho. Neka švedska baronica je poklonila vse svoje dragoceno-

sti. Skoraj ves svet je sodeloval pri zidanju cerkve na Molokaju.

Pomočniki so prišli na otok, ki so sami prišli za delo. Neki ameriški častnik, Jožef Dutton, je sledil Damijanovemu zgledu in, sam popolnoma zdrav, prostovoljno prišel v izgnanstvo na otok smrti. Njegove močne roke in velikodušno srce sta ustvarjala čudeže. Pater Damijan ga je vzljubil kot brata in ga ni nikoli drugače imenoval kot obrat Jožef.

Še isto leto so slednjič prispele na Molokaj tudi prve sestre. Na otoku groze so pristale tri franciskanke.

O božiču leta 1878 je bila nova cerkev posvečena. »Molokajska stolnica!« jo je imenoval Damijan de Veuster.

Do smrti utrujen, a z nepopisno srečo v srcu, je pater Damijan nesel v slovesnem sprevodu zlato monštranco v novo hišo božjo. Gobaveci so radostno vzklikali v svetliču. Toliške sreče niso mogli nemo zadržati v prsih.

Zvečer so patri peli sklepnice. Dva gobavca sta na harmoniju spremljala svete psalme. Skupaj sta imela ravno še deset prstov.

Ko so prišli do hvalnice starčka Simeona, je pater Damijan zašepetal Conradyju in ostalim patrom, ki so se udeležili slovesnosti:

»Pustite, da sam to zapojem!« In nato je zadonel njegov votli, hripavi glas: »Nunc

dimittis!«...

»Zdaj odpusti svojega služabnika, Gospod, v miru, zakaj moje oči so videle tvoje zveličanje!«

In pater je jokal, jokal, da so mu svetle solze kapale v sivo, razmršeno brado. Lhtenje je napolnilo novo hišo božjo. A tukaj je jokalo le veselje in neizrekljiva sreča.

Po sklepnicah se je misijonar, ki je v zadnjih mesecih ogromno tvegaval, zgrudil na oltarnih stopnicah. Odnegli so ga v njegovo kočico in ga položili na uborno posteljo.

Conrady, Dutton in pater Vendelin Moellers, Porenčan, ki je že nekaj tednov bival v Kalaupapi, so menjaje se, bedeli pri bolniku. Zdelo se je, da hoče Bog za vedno ugasiti plapolajoči plamen. Po novem letu pa se je nepričakovano obrnilo na bolje in na dan Treh kraljev je patra Damijana popustila vročica.

Lambert Conrady je bil ves iz sebe od veselja. Pripovedoval je najvselejše doživljanje iz indijanskega misijona.

»Ali si moreš predstavljati, Jožef, da sem vsak dan po sveti maši pojedel svečnike?«

»Zdaj se pa širokoušiš.« se je smehljaj pater Damijan.

»O ne, ne! Pomisli, konce sveč sem namreč vselej vtaknil v krompir, ki sem ga nato koj spekel!«

(Se nadaljuje)